

Lovforslag nr. L 172. Fremsat den 20. februar 1997 af erhvervsministeren (Jan Trøjborg)

Forslag

til

Konkurrencelov

Kapitel 1

Lovens formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at fremme en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence.

§ 2. Loven omfatter enhver form for erhvervsvirksomhed.

Stk. 2. Reglerne i kapitel 2 og 3 gælder ikke, hvis en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering eller af beslutning truffet af en kommunalbestyrelse eller en bestyrelse i et kommunalt fællesskab godkendt efter § 60 i lov om kommunernes styrelse. Afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen eller truffet beslutningen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, af vedkommende minister. I sådanne tilfælde kan Konkurrencerådet rette henvendelse til pågældende myndighed og påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen. Myndigheder skal svare på henvendelsen inden 3 måneder fra modtagelsen heraf. Konkurrencerådet kan fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område.

Stk. 3. En myndighed m.v., der regulerer eller træffer beslutning om erhvervsvirksomhed, der udøves af myndigheden selv, eller af en virksomhed i hvis styrende organ myndigheden er repræsenteret, skal anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrencestyrelsen, hvis reguleringen eller beslutningen har betydning for konkurrencen. Erhvervsministe-

ren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anmeldelsespligten, herunder regler om anmeldelsespligtens omfang.

§ 3. Loven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold. Konkurrencerådet kan dog til brug for sit arbejde kræve oplysninger af organisationer og virksomheder om løn- og arbejdsforhold.

§ 4. Bestemmelserne i kapitel 2 omfatter ikke konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der er meddelt fritagelse efter EF-Traktaten, eller som opfylder betingelserne i en forordning om fritagelse eller undtagelse af visse kategorier af aftaler m.v.

§ 5. Bestemmelserne i kapitel 2 finder ikke anvendelse på aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller concern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om anvendelsen af stk. 1, herunder regler om, hvad der forstås ved aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller concern.

Kapitel 2

Forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler

§ 6. Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Stk. 2. Aftaler efter stk. 1 kan f.eks. bestå i:

- 1) at fastsætte købs- eller salgspriser eller andre forretningsbetingelser,
- 2) at begrænse eller kontrollere produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,
- 3) at opdele markeder eller forsyningskilder,
- 4) at anvende ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 5) at stille som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Stk. 1 gælder også for vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 5. Aftaler og vedtagelser, som er forbudt efter stk. 1-3, er ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7, er fritaget efter § 8 eller § 10 eller er omfattet af en erklæring efter § 9.

§ 7. Forbudet i § 6, stk. 1, gælder ikke for aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, såfremt de deltagende virksomheder har:

- 1) en samlet årlig omsætning på under 1 mia. kr. og en samlet markedsandel for den pågældende vare eller tjenesteydelse på under 10 pct., jf. stk. 3, eller
- 2) en samlet årlig omsætning på under 150 mio. kr., jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Undtagelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke i tilfælde, hvor:

- 1) konkurrencen inden for samme branche begrænses af den samlede virkning af lignende aftaler m.v., eller
- 2) virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder aftaler, vedtager eller på anden måde tilkendegiver, at der ved videre salg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, herunder regler om, at de nævnte omsætningsgrænser skal beregnes på grundlag af andre værdier for finansielle virksomheder.

Stk. 4. Undtagelsen i stk. 1 gælder, selv om virksomhederne overskrider de nævnte græn-

ser i to på hinanden følgende år. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler herom, herunder regler om mindre overskridelser af de nævnte grænser.

§ 8. Konkurrencerådet fritager efter anmeldelse aftaler mellem virksomheder, vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis mellem virksomheder, fra forbudet i § 6, stk. 1, hvis rådet skønner, at de:

- 1) bidrager til at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen af varer eller tjenesteydelser m.v. eller fremmer den tekniske eller økonomiske udvikling,
- 2) sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelene herved,
- 3) ikke pålægger virksomhederne begrænsninger, som er unødvendige for at nå disse mål, og
- 4) ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer eller tjenesteydelser m.v.

Stk. 2. Anmeldelse af den pågældende aftale m.v. med anmodning om fritagelse efter stk. 1 skal indgives til Konkurrencestyrelsen. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelseskemaer.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 skal angive, for hvilket tidsrum fritagelsen gælder. Fritagelsen kan tidligst få virkning fra anmeldelsestidspunktet. Fritagelsen kan meddeles på vilkår.

Stk. 4. Efter anmeldelse forlænger Konkurrencerådet en fritagelse, såfremt rådet skønner, at betingelserne i stk. 1 fortsat er til stede. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Konkurrencerådet kan ændre eller tilbagekalde en afgørelse efter stk. 1 og stk. 4, hvis:

- 1) de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt,
- 2) deltagerne i aftalen m.v. ikke overholder stillede vilkår, eller
- 3) afgørelsen er truffet på grundlag af urigtige eller vildledende oplysninger fra deltagerne i aftalen m.v.

§ 9. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en virksomhed eller sammenslutning af virksomheder erklære, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis ikke efter de forhold,

som Konkurrencerådet har kendskab til, falder ind under forbudet i § 6, stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af § 6, stk. 4. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelsesskemaer.

§ 10. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet regler om fritagelse fra forbudet i § 6, stk. 1, for grupper af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som opfylder betingelserne i § 8, stk. 1.

Kapitel 3

Misbrug af dominerende stilling

§ 11. Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling på det danske marked eller en del heraf.

Stk. 2. Misbrug efter stk. 1 kan f.eks. foreligge ved:

- 1) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,
- 2) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,
- 3) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for samhandelsparter, som derved stilles ringere i konkurrencen, eller
- 4) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontraahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan udstede påbud om at bringe overtrædelser af stk. 1 til ophør.

Stk. 4. Konkurrencerådet kan efter anmeldelse fra en eller flere virksomheder erklære, at en given adfærd ikke efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, er omfattet af stk. 1, og at der derfor ikke er grundlag for at udstede påbud i medfør af stk. 3. Rådet fastsætter nærmere regler om anmeldelse, herunder regler om brug af særlige anmeldelsesskemaer.

Kapitel 4

Meddelelse om fusioner m.v.

§ 12. Fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder skal med-

deles til Konkurrencestyrelsen. Dette gælder dog ikke, hvis fusionen, virksomhedsovertagelsen eller sammenlægningen af virksomheder er mellem moder- og dattervirksomheder eller mellem dattervirksomheder i samme koncern.

Stk. 2. Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet nærmere regler om meddelelsespligten efter stk. 1, herunder regler om, at visse fusioner m.v. ikke skal meddeles.

Kapitel 5

Offentlighed

§ 13. Lov om offentlighed i forvaltningen gælder ikke for sager efter denne lov, bortset fra sager om fastsættelse af bestemmelser efter § 2, stk. 3, 2. pkt., § 5, stk. 2, § 7, stk. 3 og 4, 2. pkt., § 8, stk. 2, 2. pkt., § 9, 2. pkt., § 10, § 11, stk. 4, 2. pkt., § 12, stk. 2, § 14, stk. 3, § 18, stk. 2, 2. pkt. og § 21, stk. 3.

Stk. 2. Konkurrencerådets henvendelser og vedkommende myndigheders svar efter § 2, stk. 2, anmeldelser efter § 2, stk. 3, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven kan offentliggøres.

Stk. 3. Konkurrencerådet kan offentliggøre oplysninger om Konkurrencerådets virksomhed og generelle redegørelser.

Stk. 4. Ved offentliggørelse efter stk. 2 og 3 kan oplysninger om tekniske forhold, herunder forskning, produktionsmåder, produkter samt drifts- og forretningshemmeligheder ikke offentliggøres, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, oplysningen angår. Endvidere kan oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet, ikke offentliggøres.

Stk. 5. Den, som skal afgive oplysninger til Konkurrencerådet, kan over for rådets formand begære, at oplysninger, som i medfør af stk. 4 ikke må udleveres eller gøres offentligt tilgængelige, heller ikke må afgives over for rådets medlemmer. Formanden afgør endeligt, i hvilket omfang og i hvilken form oplysningerne bør afgives.

Kapitel 6

Konkurrencemyndigheden. Organisation og beføjelser

§ 14. Konkurrencerådet påser overholdelsen af denne lov og de forskrifter, der er udstedt i

medfør af loven, jf. dog § 2, stk. 2, 2. pkt. Konkurrencerådet kan behandle sager af egen drift, efter anmeldelse, på grundlag af en klage eller som følge af en henvisning fra Europa-Kommissionen. Konkurrencerådet afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Konkurrencerådet kan endvidere træffe beslutning om ikke at behandle sager, hvis Europa-Kommissionen har den samme sag under behandling efter EU-konkurrence-reglerne.

Stk. 2. Konkurrencestyrelsen er sekretariat for Konkurrencerådet i sager efter denne lov og varetager på rådets vegne den daglige administration af loven.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter Konkurrencerådets forretningsorden og de nærmere regler for rådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed.

§ 15. Konkurrencerådet består af en formand og 18 medlemmer. Formanden udnævnes af kongen. De øvrige medlemmer udnævnes af erhvervsministeren for en periode af op til 4 år. Rådet skal omfatte et alsidigt kendskab til offentlig og privat erhvervsvirksomhed, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold. Formanden og otte af rådets medlemmer skal være uafhængige af erhvervs- og forbrugerinteresser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed. Efter erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævnes syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, ét medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra de kommunale organisationer.

Stk. 2. Erhvervsministeren udpeger faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

§ 16. De påbud, som Konkurrencerådet efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3, kan udstede med henblik på at bringe de skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger til ophør, kan bl.a. omfatte:

- 1) Hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtægter, forretningsbetingelser m.v.
- 2) At angivne priser eller avancer ikke må overskrides, eller at der ved beregningen af priser eller avancer skal anvendes bestemte kalkulationsregler.

- 3) Pligt for en eller flere af de pågældende virksomheder til at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

- 4) At give adgang til en infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenesteydelse.

Stk. 2. Påbud efter stk. 1, nr. 2, kan fastsættes for indtil ét år ad gangen.

§ 17. Konkurrencerådet kan kræve alle oplysninger, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, udskrift af bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, som skønnes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser.

§ 18. Konkurrencestyrelsen kan efter retskendelse og mod behørig legitimation til brug for rådets virksomhed efter loven:

- 1) på stedet gøre sig bekendt med og tage kopier af enhver oplysning, herunder regnskaber, regnskabsmaterialer, bøger, andre forretningspapirer og elektronisk lagrede data, og
- 2) få adgang til en virksomheds eller sammenlutnings lokaler og transportmidler.

Stk. 2. Politiet yder bistand ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 1. Erhvervsministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Kapitel 7

Anke

§ 19. Konkurrencerådets afgørelser truffet efter § 2, stk. 1 og 3, 1. pkt., § 3, 1. pkt., § 6, stk. 4 og 5, § 8, stk. 1, samt stk. 3-5, § 9, § 11, stk. 3 og 4, § 12, stk. 1, og § 13, stk. 4, kan påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 2. Klage efter stk. 1 kan indgives af:

- 1) den, afgørelsen retter sig til, og
- 2) den, som i øvrigt har individuel, væsentlig interesse i sagen.

Stk. 3. Beslutning efter § 14, stk. 1, om at afvise at behandle en klage kan ikke påklages til Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Klage over afgørelse truffet efter § 13, stk. 4, har opsættende virkning. Klage over andre afgørelser kan af Konkurrencerådet eller

Konkurrenceankenævnet tillægges opsættende virkning.

§ 20. Konkurrencerådets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Konkurrenceankenævnet og kan ikke indbringes for domstolene, før ankenævnets afgørelse foreligger.

Stk. 2. Klage til Konkurrenceankenævnet kan indgives senest fire uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Når særlige grunde taler derfor, kan ankenævnet se bort fra overskridelsen af klagefristen.

Stk. 3. Konkurrenceankenævnets afgørelse kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Finder indbringelse ikke sted inden for fristen, er ankenævnets afgørelse endelig.

§ 21. Konkurrenceankenævnet består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at være højesteretsdommer, samt to andre medlemmer, som skal have henholdsvis økonomisk og juridisk sagkundskab.

Stk. 2. Formanden og medlemmerne udnævnes af erhvervsministeren. De skal være uafhængige af erhvervsinteresser. Hvervet ophører med udgangen af den måned, hvori vedkommende fylder 70 år.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for ankenævnets virksomhed, herunder regler om betaling for indbringelse af afgørelser for ankenævnet.

Kapitel 8

Bestemmelser om straf

§ 22. Undlader nogen at give de oplysninger, som Konkurrencerådet kan kræve efter denne lov, eller at efterkomme et påbud meddelt i medfør af denne lov, kan rådet som tvangsmiddel pålægge den pågældende daglige eller ugentlige bøder, der kan inddrives ved udpantning.

§ 23. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

- 1) overtræder § 6, stk. 1,
- 2) overtræder § 11, stk. 1, hvis der inden for de seneste 5 år er givet påbud for et tilsvarende misbrug af dominerende stilling, jf. § 11, stk. 3,
- 3) undlader meddelelse efter § 12, stk. 1,

- 4) undlader at efterkomme påbud udstedt efter § 6, stk. 4, eller § 11, stk. 3, jf. § 16,
- 5) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den pågældende sag, eller
- 6) undlader at efterkomme krav efter § 17.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, finder ikke anvendelse fra det tidspunkt, hvor en aftale m.v. er anmeldt til Konkurrencerådet efter § 8, stk. 2, og indtil rådet har meddelt sin afgørelse efter § 8, stk. 1.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. Forældelsesfrist for strafansvar er 5 år.

Kapitel 9

Kontrolundersøgelser efter EU-reglerne

§ 24. Den bistand, som medlemsstaternes kompetente myndigheder skal yde Europa-Kommissionen efter Det Europæiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, ydes i Danmark af Konkurrencestyrelsen.

§ 25. Anmoder Europa-Kommissionen Konkurrencestyrelsen om at foretage en kontrolundersøgelse i henhold til artikel 13 i forordning nr. 17/62, artikel 20 i forordning nr. 1017/68, artikel 17 i forordning nr. 4056/86, artikel 10 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 12 i forordning nr. 4064/89, kan styrelsen efter retskendelse og mod behørig legitimation hos virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder:

- 1) kontrollere bøger og andre forretningspapirer,
- 2) tage afskrifter eller lave ekstraktudskrifter af bøger og forretningspapirer,
- 3) kræve mundtlige forklaringer på stedet, og
- 4) få adgang til virksomhedernes samtlige lokaler, grunde og transportmidler.

Stk. 2. Ved undersøgelsen skal der forevises en skriftlig fuldmagt fra styrelsen. Fuldmagten skal indeholde oplysning om Europa-Kommissionens anmodning og om kontrolundersøgelsens genstand og formål.

Stk. 3. Virksomhederne eller sammenslutningen har pligt til at underkaste sig kontrolundersøgelsen, hvis den foretages på grundlag af en Kommissionsbeslutning.

§ 26. Bestemmelserne i § 25 gælder også, når Konkurrencestyrelsen bistår Europa-Kommissionen ved kontrolundersøgelser i henhold til artikel 14 i forordning nr. 17/62, artikel 21 i forordning nr. 1017/68, artikel 18 i forordning nr. 4056/86, artikel 11 i forordning nr. 3975/87 eller artikel 13 i forordning nr. 4064/89.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1998. Dog træder bestemmelsen i § 15 i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttrædelse ophæves konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, samt lov om kontrol om overholdelsen af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om monopoler og konkurrencebegrænsninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 449 af 10. juni 1991.

Stk. 3. Sager efter konkurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, der ikke er færdigbehandlede ved lovens ikrafttrædelse, bortfalder. Dette gælder dog ikke klagesager samt sager, der verserer ved Konkurrenceankenævnet.

Stk. 4. Konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som består på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, og som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, kan, hvis de anmeldes inden den 1. juli 1998 med henblik på en fritagelse efter § 8, opretholdes indtil 3 måneder efter, at Konkurrencerådet har truffet afgørelse i sagen, uanset at Konkurrencerådet meddeler afslag. Konkurrencerådet kan forlænge fristen på 3 måneder.

Stk. 5. Offentlig regulering, som er omfattet af § 2, stk. 3, og som er gældende på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, skal anmeldes til Konkurrencerådet inden den 1. juli 1998.

Stk. 6. De administrative regler, der er fastsat i medfør af § 7, nr. 2, i lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, forbliver i kraft, indtil nye regler eventuelt fastsættes efter § 4, stk. 3, i lov om mærkning og skiltning med pris m.v., som affattet ved denne lovs § 28, nr. 1. Administrationen af de hidtil gældende regler, som nævnt i 1. pkt., overføres til Forbrugerstyrelsen. Forsættlig eller groft uagtsom overtrædelse af de hidtil gældende regler, som nævnt i 1. pkt., straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 28. I lov om mærkning og skiltning med pris m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 456 af 17. juni 1991, som ændret ved lov nr. 429 af 1. juni 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 4 indsættes som stk. 3:

»*Stk. 3.* Inden for vare- og tjenesteydelsesområder, hvor det må antages at være af særlig betydning som prisvejledning for forbrugerne, kan Forbrugerstyrelsen fastsætte regler om fakturering og anden dokumentation for prisberegningen.«.

2. Efter § 9 indsættes:

»§ 10. På vare- og tjenesteydelsesområder af særlig betydning for forbrugerne kan Forbrugerstyrelsen gennemføre og offentliggøre sammenlignende undersøgelser af priser, rabatter og bonus m.v.«.

§ 29. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende konkurrencelov, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, bygger på to hovedprincipper: kontrolprincippet og gennemsigtighedsprincippet.

I kontrolprincippet ligger, at en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd først er forbudt, når konkurrencemyndigheden har foretaget et indgreb.

Ved gennemsigtighed forstås tilvejebringelse af den lettest og billigst mulige adgang for producenter, forhandlere og forbrugere til at skaffe sig relevant information om priser, forretningsbetingelser og andre oplysninger om konkurrenceforhold. Behovet for konkurrenceregulerende indgreb skønnes at blive desto mindre, jo mere gennemsigtighed der er i markedet.

I første halvår af 1993 fandt der i Folketinget drøftelser sted om et eventuelt principskifte i dansk konkurrencelovgivning, jf. FT 1992/1993 sp. 7941 ff. I juni 1993 besluttede Industriministeriet derfor at nedsætte et udvalg, der bl.a. fik til opgave at udarbejde et lovudkast til illustration af, hvorledes en dansk konkurrencelovgivning baseret på et forbudsprincip svarende til EF-Traktatens konkurrenceregler kunne udformes.

I august 1995 afgav udvalget betænkning nr. 1297 med titlen »Konkurrencelovgivningen i Danmark«. Betænkningens lovudkast indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem virksomheder, der har en samlet omsætning på 1 mia. kr. og derover, og en samlet markedsandel på 10 pct. eller derover, er forbudt. Kontrolprincippet foreslås dog videreført for alle andre konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Misbrug af dominerende stilling foreslås ligeledes omfattet af et kontrolprincip. I lovudkastet er offentlig og privat erhvervsvirksomhed søgt ligestillet i videst mulig omfang. Udvalget har derimod ikke fundet anledning til at indføre fusionskontrol. I forhold til den gældende konkurrencelov foreslås gennemsigtighedsprincippet afskaffet.

Betænkningen har været udsendt i høring hos interesseorganisationer og offentlige myndigheder. På baggrund af betænkningen, de afgivne høringssvar samt Erhvervsministeriets rapport fra 1995 om »Offentlig/Privat – lige konkurrence« har Erhvervsministeriet udarbejdet forslag til ændring af konkurrenceloven. Dette lovforslag bygger alene på forbudsprincippet både for så vidt angår konkurrencebegrænsende aftaler m.v. og misbrug af dominerende stilling. Kontrolprincippet foreslås således helt afskaffet, ligesom gennemsigtighedsprincippet, i overensstemmelse med forslaget fra Konkurrencelovsudvalget, udgår. Der foreslås ikke indført fusionskontrol.

I det følgende gives under 2. en kort gennemgang af gældende ret, under 3. redegøres for lovforslagets formål og midler, under 4. opregnes de hørte myndigheder og interesseorganisationer, under 5. redegøres for lovforslagets administrative og statsfinansielle konsekvenser, under 6. redegøres for de erhvervsøkonomiske konsekvenser, under 7. redegøres for kommunale konsekvenser, under 8. redegøres for forholdet til EU-retten og under 9. redegøres for de miljømæssige konsekvenser.

2. Gældende ret

Koncurrenceloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, har siden 1990 udgjort det centrale grundlag for Konkurrencerådets arbejde. Konkurrenceloven blev udarbejdet på grundlag af betænkning nr. 1075, afgivet af et sagkyndigt udvalg i 1986, med titlen »Fra monopollov til konkurrencelov - om modernisering af monopolloven og pris- og avanceloven«.

Koncurrenceloven, der som nævnt bygger på kontrolprincippet, har til formål at bidrage til øget konkurrence og dermed effektivitet i produktion og omsætning, idet det betones, at produktion og omsætning sker under stigende internationalisering.

Loven omfatter al erhvervsvirksomhed, dog kan lovens indgrebsbeføjelser ikke anvendes overfor offentlig og offentligt reguleret erhvervsvirksomhed, li-

gesom forbudet mod bindende videresalgspriser ikke er gældende for denne type virksomhed.

Konkurrence loven omfatter ikke løn- og arbejdsforhold.

Konkurrence loven administreres af et uafhængigt kollegialt organ, Konkurrencerådet, der består af en formand og 14 medlemmer. Formanden og 7 af de øvrige medlemmer er uafhængige af erhvervsinteresser. Konkurrencerådet omfatter et alsidigt kendskab til erhvervsforhold, herunder juridiske, økonomiske, finansielle og forbrugermæssige forhold.

Konkurrencerådet træffer afgørelse i sager af principiel eller i øvrigt væsentlig betydning. Til Konkurrencerådet er knyttet et sekretariat, som forbereder og udfører rådets afgørelser, samt varetager den løbende orientering af offentligheden om rådets virksomhed. De fleste af rådets afgørelser kan indbringes for et uafhængigt ankenævn, Konkurrenceankenævnet, og ankenævnets afgørelser kan prøves af domstolene.

Konkurrence lovens centrale virkemidler er dels gennemsigtighed, dels de konkurrenceregulerende indgrebsbeføjelser. Hertil kommer en enkelt forbudsbestemmelse, der retter sig mod håndhævelse af bindende videresalgspriser.

Bestemmelserne om gennemsigtighed omfatter anmeldelsespligt for aftaler m.v., hvorved der udøves eller vil kunne udøves dominerende indflydelse, mulighed for pålæg af indberetningspligt for priser, avancer, rabatter, bonus og forretningsbetingelser m.v. samt mulighed for fastsættelse af regler om fakturering, mærkning og skiltning.

Ifølge konkurrence loven gælder lov om offentlighed i forvaltningen ikke for Konkurrencerådets sager, medmindre anmodningen om aktindsigt angår anmeldelsespligtige aftaler m.v. og oplysninger, der er indberettet, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom. Endvidere har Konkurrencerådet bred adgang til at offentliggøre undersøgelser og andre informationer om konkurrenceforhold, ligesom rådet kan kræve udlevering af alle oplysninger om konkurrenceforhold, der har betydning for lovens administration.

Hvis der ikke er tilstrækkelig gennemsigtighed, kan Konkurrencerådet foretage forskellige indgreb for at bringe konkurrenceskadelige virkninger til opmærksomhed. Grundbetingelserne er, at der på et markedsområde foreligger en konkurrencebegrænsning, der medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger for effektiviteten eller omsætningen, samt at der er en dominerende indflydelse.

Hvis Konkurrencerådet efter en konkret helhedsbedømmelse finder, at betingelserne for indgreb er opfyldt, beslutter rådet at indlede forhandlinger med

den eller de pågældende virksomheder. Ved forhandlingerne søger Konkurrencerådet at sikre konkurrencen ad frivillighedens vej.

Er forhandling ikke tilstrækkeligt til sikring af konkurrencen, kan Konkurrencerådet udstede påbud om ændring eller ophævelse af aftaler og vedtagelser samt udstede leveringspåbud. Endvidere kan rådet foretage direkte prisindgreb.

3. Lovforslagets formål og midler

a. Formål

Det foreliggende lovforslag er udarbejdet ud fra den overordnede målsætning, at konkurrence loven i videst mulig omfang skal sikre en fri og effektiv konkurrence. Dette indebærer, at lovforslaget er udformet således, at det i videst mulig omfang rammer de konkurrencebegrænsninger, der hæmmer konkurrencen og effektiviteten på markedet. Lovforslaget søger både at fremme konkurrencen mellem de virksomheder, der allerede er på markedet, og at sikre konkurrencen ved fri adgang til markedet for nye virksomheder.

Hensigten med lovforslaget er endvidere at skabe optimale muligheder for et godt samspil mellem de danske og de EU-retlige konkurrenceregler samt at sikre, at de konkurrenceretlige vilkår her i landet ikke adskiller sig markant fra det, der gælder efter EU-reglerne. Dette indebærer samtidig, at virksomhedernes handlemåde kun vil skulle tilpasses ét regelsæt.

Lovforslaget indebærer, at der indføres et one-stop-shop princip, det vil sige et princip om, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. som udgangspunkt enten skal behandles efter EU-konkurrencereglerne eller efter de nationale konkurrenceregler. Dette er en lovfæstelse af praksis efter den gældende konkurrence lov.

b. Principskifte

Det væsentligste middel til opnåelse af konkurrence lovens overordnede formål er indførelse af et forbudsprincip. Samtidig har det været en intention bag lovforslaget, at loven, under hensyntagen til den danske erhvervsstruktur, i størst muligt omfang tilpasses EU-reglerne. Med lovforslaget afskaffes kontrolprincippet.

Forbudsprincippet har fundet udtryk i flere af forslaget centrale bestemmelser.

c. Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v.

Der foreslås - i lighed med Konkurrence lovsudvalgets lovudkast - indført et generelt forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis mellem virksomheder samt vedtagelser inden for en

F. t. Konkurrencelov

sammenslutning af virksomheder. Til forskel fra den udtømmende opregning i Konkurrencelovsudvalgets lovudkast er opregningen af forbudte konkurrencebegrænsende aftaler i forslaget gjort ikke-udtømmende. Herved sikres Konkurrencerådet mulighed for fremtidige indgreb overfor typer af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ikke er kendte i dag. Bestemmelsen ligger således på linie med artikel 85 i EF-Traktaten, og Europa-Kommissionens og EF-Domstolens praksis vil derfor være vejledende ved fortolkningen af denne bestemmelse.

Forbudet omfatter aftaler m.v. indgået af virksomheder, der tilsammen har en omsætning på 1 mia. kr. eller derover, eller tilsammen har en markedsandel på 10 pct. eller derover. Dette er til forskel fra Konkurrencelovsudvalgets lovudkast, hvor virksomhederne både skulle have en omsætning på 1 mia. kr. eller derover og en markedsandel på 10 pct. eller derover for at være omfattet af forbudet.

For at sikre at de administrative byrder, som er forbundet med indførelsen af en forbudsbaseret konkurrencelov, er mindst mulige for både virksomhederne og konkurrencemyndigheden, indeholder lovforslaget en bagatelgrænse for, hvornår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. ikke finder anvendelse.

Forbudet gælder således ikke for konkurrencebegrænsende aftaler m.v. mellem virksomheder, der uanset markedsandelens størrelse har en samlet omsætning på under 150 mio. kr. I modsætning til Konkurrencelovsudvalgets lovudkast er aftaler m.v. uden for forbudet ikke omfattet af et kontrolprincip, men lades ureguleret. Dette indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. indgået af mindre virksomheder ikke underlægges forbudsbestemmelsen.

Den nedre absolutte omsætningsgrænse på 150 mio. kr. finder imidlertid ikke anvendelse, hvor konkurrencen inden for en branche er begrænset som følge af den samlede virkning af parallelle aftaler. Den nedre absolutte omsætningsgrænse finder heller ikke anvendelse, hvor virksomheder aftaler eller tilkendegiver bindende videresalgspriser.

I lighed med EU-rettens regler gives der i lovforslaget mulighed for at fritage aftaler m.v., der ellers omfattes af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Lovforslaget indeholder både hjemmel til, at fritagelse kan ske individuelt, det vil sige for den enkelte aftale, eller for grupper af aftaler i såkaldte gruppefritagelser. Endvidere er der i lovforslaget givet hjemmel til, at Konkurrencerådet efter ansøgning kan erklære, at en aftale m.v., efter de forhold som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke falder ind under forbudet.

Overtrædelse af forbudet straffes med bøde.

d. Forbud mod misbrug af dominerende stilling

Lovforslaget indeholder et forbud for virksomheder mod at misbruge en dominerende stilling på det danske marked eller dele heraf. Denne bestemmelse er en ændring i forhold til Konkurrencelovsudvalgets lovudkast, der indeholdt en tilsvarende bestemmelse, som imidlertid var baseret på kontrolprincippet. Konkurrencerådet var således alene bemyndiget til at bringe et sådant misbrug til ophør ved påbud efter forudgående forhandling.

Udformningen af forbudet mod misbrug af dominerende stilling er inspireret af bestemmelsen i EF-Traktatens artikel 86.

Overtrædelser af forbudet kan af Konkurrencerådet imødegås med udstedelse af påbud om at bringe overtrædelsen til ophør. Af retssikkerhedsmæssige årsager er forbudet imidlertid ikke strafsanktioneret, i modsætning til EF-traktatens artikel 86, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet, inden for de seneste 5 år har modtaget et påbud om at bringe et tilsvarende misbrug til ophør. Det er hensynet til virksomhederne, der har begrundet, at forbudet som udgangspunkt ikke er strafsanktioneret, idet afgrænsningen af, hvornår en virksomhed er dominerende, og hvornår betingelserne for misbrug er opfyldt, kan være vanskelig at foretage. Derimod er overtrædelse af selve påbudet om ophør sanktioneret med bødestraf.

Lovforslaget indeholder hjemmel til, at Konkurrencerådet efter ansøgning kan erklære, at en virksomheds adfærd, efter de forhold som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke er omfattet af forbudet.

e. Fusionskontrol

Af hensyn til den danske erhvervsstruktur, der er kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder, er der i lovforslaget ikke indført fusionskontrol. Derimod er der i overensstemmelse med Konkurrencelovsudvalgets lovudkast indført en pligt for virksomhederne til at underrette Konkurrencerådet om fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger. Denne meddelelsespligt er begrundet i, at Konkurrencerådet bør være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse virksomheders fremtidige markedsadfærd. Meddelelsen skal dog først ske, når fusionen m.v. har fundet sted, og selve meddelelsen kan ikke danne grundlag for en beslutning eller et indgreb i relation til fusionen m.v. fra Konkurrencerådets side.

f. Ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed

Af hensyn til tilpasningen til EU-konkurrencereglerne og som en konsekvens af den stedfundne udvikling i samfundet er det fundet nødvendigt i videst muligt omfang at sikre en ligestilling af offentlig og privat erhvervsvirksomhed. I modsætning til den gældende lov finder lovforslagets forbudsbestemmelser således anvendelse på både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Dog vil en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning være undtaget fra lovens forbudsbestemmelser, hvis den er en direkte eller nødvendig følge af anden offentlig regulering. Herved sikres det, at Konkurrencerådet ikke kan gribe ind overfor en konkurrencebegrænsende adfærd, som er resultatet af en politisk bestemt beslutning.

Der indføres en særskilt anmeldelsespligt for de regler, som en offentlig myndighed fastsætter på områder, hvor den pågældende offentlige myndighed selv driver erhvervsvirksomhed. Der vil være offentlig adgang til disse anmeldelser.

g. Offentlighed

Forslagets bestemmelse om offentlighed indebærer, at offentlighedsloven ikke gælder for sager efter konkurrence-loven. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter konkurrence-loven, hvor ministeren typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencerådet, eller hvor Konkurrencerådet selv fastsætter regler. Bestemmelsen indebærer endvidere, at Konkurrencerådet kan offentliggøre afgørelser, der træffes efter loven, dog med visse undtagelser for forretningshemmeligheder m.v. Parters rettigheder, herunder partsoffentlighed, reguleres udelukkende efter reglerne i forvaltningsloven.

h. Lovens administration

Lovens administration vil som efter den gældende lov blive varetaget af Konkurrencerådet. Ligeledes vil rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet. Som noget nyt foreslås denne benævnt Konkurrencestyrelsen. Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Lovforslaget indeholder endvidere en ændring af rådets størrelse og sammensætning. Det forudsættes således som noget nyt, at 2 personer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed bliver repræsen-

teret i rådet. Antallet af rådsmedlemmer forøges med lovforslaget fra 14 til 18 medlemmer samt formanden.

Konstruktionen med Konkurrenceankenævnet som rekursinstans bliver bevaret.

4. Høring

Betænkning nr. 1297 og det i betænkningen indeholdte udkast til konkurrence-lov har været sendt i høring hos Advokatrådet, AMP-samarbejdet, Amtrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedspensionsrådet (AMP), Arbejdsministeriet, Assurandør-Societetet, Boligministeriet, Byggeriets Firkant (BYG), Børmæglerforeningen, CO-Industri, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriindustri og Eksportforening, Danmarks Havfiskeriforening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sparekasseforening, Dansk Annoncøforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhvervsjordbrug, Dansk Familielandbrug, Dansk Fødevareråd, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Skovforening, Danske Andelsselskaber, Danske Dagblades Forening, Danske Elværkers Forening, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Danske Vognmænd, De Danske Husmoderforeninger, De Danske Landboforeninger, Den Danske Forlæggerforening, De samvirkende Danske Husholdningsforeninger, Det Fælleskommunale EF-sekretariat, Entreprenørforeningen, Finansministeriet, Finansrådet, Forbrugerrådet, Foreningen af Regionale Naturgasselskaber (KOMGAS), Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen for danske affalds- og genvindingsvirksomheder, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Fællesforeningen for Danmarks Brugforeninger, Handelskammeret, Håndværksrådet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Kulturministeriet, Københavns Kommune, Landbrugs- og Fiskeriministeriet, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Miljø- og Energiministeriet, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Realkreditrådet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Trafikministeriet, Turistvognmændenes Landsforening, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Økonoministeriet.

Lovforslaget er sendt i høring hos ovennævnte organisationer og institutioner samt Danmarks Apotekerforening, Dansk Dataforening, Dansk Taxiforbund og Renosam.

5. Administrative og statsfinansielle konsekvenser

I Konkurrencelovsudvalgets betænkning foreslås, at Konkurrencestyrelsen som udgangspunkt søger at løse de ændrede arbejdsopgaver med samme mængde ressourcer, som Konkurrencerådet har i dag. Udvalget giver udtryk for usikkerhed vedrørende omfanget på længere sigt af de nye administrative opgaver, men forudsiger dog betydelige ekstra arbejdsopgaver i overgangsperioden.

Lovforslaget indeholder bestemmelser, der er umiddelbart strafsanktionerede, og som stiller erhvervslivet i en helt ny situation. Dette kræver en omfattende og målrettet information og vejledning rettet mod såvel organisationer som enkeltvirksomheder. Administrativt vil der være behov for vurdering af, om visse grupper af aftaler på forhånd skal fritages, hvis betingelserne herfor efter lovforslaget er opfyldt. På baggrund af erfaringerne fra Sveriges skifte til forbudslovgivning må det endvidere forudses, at et betydeligt antal aftaler inden for en kort periode vil blive anmeldt til bedømmelse af, om de er omfattet af loven og i givet fald kan opnå individuel fritagelse. Samtidig vil visse opgavetyper, som varetages i dag forsvinde eller flytte. Konkurrencestyrelsen forudsættes som udgangspunkt at søge at løse de ændrede opgaver med samme mængde ressourcer, som Konkurrenceseekretariatet har i dag.

Loven skal administreres af et nyt råd med et udvidet antal medlemmer i forhold til det nuværende råd. Samtidig omdannes konkurrencemyndigheden til en egentlig styrelse. Denne styrelse skal fortsat udover at administrere konkurrenceloven - administrere EU-konkurrencereglerne, reglerne inden for området offentlige udbud samt licitationsloven. Desuden skal styrelsen rådgive og vejlede virksomheder, myndigheder og forbrugere m.v. om disse regelsæt. Endelig skal styrelsen udføre sekretariatsopgaver for Elprisudvalget og for Gas- og Varmeprisudvalget.

6. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

En tilpasning af de danske konkurrenceregler til EU-reglerne, således at der indføres ensartede og effektive forholdsregler til imødegåelse af skadelige konkurrencebegrænsninger, vil generelt være til fordel for virksomhederne. Større danske virksomheder omfattes allerede af EU-konkurrencereglerne, og for deres aftaler m.v. og adfærd vil der herefter kun gælde ét konkurrenceretligt system. For mindre danske virksomheder indebærer forslaget ligeledes en lettelse, idet disse virksomheders aftaler m.v. ikke underlægges forbudsbestemmelserne og helt friholdes for regulering. Disse virksomheder besværes således

ikke - i modsætning til efter den gældende lov - med et kompliceret regelsæt.

Indførelse af et forbudsprincip i stedet for det kontrolprincip, som er gældende i dag, vil påføre de virksomheder, der ønsker at indgå konkurrencebegrænsende aftaler m.v., et merarbejde, da de skal kunne godtgøre, at sådanne aftaler m.v. er berettigede til at opnå fritagelse fra forbudet.

De gældende bestemmelser om offentlighed omkring anmeldte aftaler m.v. og omkring prisindberetninger vil efter forslaget falde bort. Det vil navnlig have betydning for virksomheder, der er i konkurrence med udenlandske virksomheder, der ikke har været underkastet tilsvarende gennemsigtighedsregler.

Forslaget medfører, at der i videst muligt omfang sikres en ens behandling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed. De således omfattede statslige og kommunale erhvervsvirksomheder vil herefter være omfattet af konkurrencereglerne på samme måde som private virksomheder.

7. Kommunale konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke nye direkte udgifter for kommuner og amtskommuner. Der forudses heller ikke i forbindelse med lovforslaget indført nye gebyrer.

Bestemmelsen i § 2, stk. 3, indebærer, at statslige og kommunale myndigheder, der udøver erhvervsvirksomhed og samtidig fastsætter regler for denne erhvervsvirksomhed, skal anmelde reguleringen til Konkurrencerådet, hvis reguleringen har betydning for konkurrencen.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget indebærer, at den danske konkurrencelov tilpasses EU-konkurrencereglerne under hensyntagen til den danske erhvervsstruktur.

Forslaget lovfæster one-stop-shop princippet.

9. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Lovens formål og anvendelsesområde

Til § 1

Den overordnede målsætning for den foreslåede konkurrencelov er en effektiv samfundsmæssig ressourceanvendelse gennem virksom konkurrence. I

forhold til den gældende konkurrence lov er det fundet hensigtsmæssigt at anvende en formulering af formålsbestemmelsen, der betoner, at kriteriet for en effektiv ressourceanvendelse er samfundsmæssig effektivitet.

Effektivitetsbegrebet indebærer dels, at varer og tjenesteydelser produceres og distribueres til de lavest mulige omkostninger dels, at udbudet af varer og tjenesteydelser sker i en mængde og sammensætning, der afspejler brugernes og forbrugernes præferencer.

Det samfundsmæssige effektivitetsbegreb har to dimensioner: statisk effektivitet og dynamisk effektivitet eller effektivitet på kort sigt og effektivitet på længere sigt. Ved statisk effektivitet forstås, at samfundets ressourcer er optimalt udnyttet på et givet tidspunkt eller inden for en kortere tidsperiode, mens dynamisk effektivitet refererer til ændringer i samfundets ressourcer på en sådan måde, at de udnyttes stadig mere effektivt i overensstemmelse med ændringer i forbrugernes præferencer.

Ved dynamisk effektivitet sigtes der især på erhvervslivets omstillingsevne, således at der udvikles ændringer eller innovationer i form af nye produktionsprocesser, produkter eller ydelser. Det konkurrencemæssige pres tvinger virksomhederne til løbende at foretage innovationer og reducere deres omkostninger for at fastholde deres markedsposition.

Af formålsbestemmelsen fremgår det, at et væsentligt middel til opnåelse af målsætningen om effektiv ressourceanvendelse er virksom konkurrence. Dette middel er naturligt i et markedspræget samfund, hvor virksom konkurrence normalt vil føre til effektiv ressourceanvendelse. Imidlertid kan man forestille sig undtagelsestilfælde, hvor dette ikke gælder. Således vil eksistensen af naturlige monopoler, f.eks. i tilknytning til visse samfundsmæssige infrastrukturinvesteringer, kunne føre til en mere effektiv ressourceanvendelse end det, som vil være tilfældet under virksom konkurrence. I sådanne tilfælde må det imidlertid sikres, at det naturlige monopol ikke bringer målsætningen om effektiv ressourceanvendelse i fare. Det kan f.eks. ske ved at sikre lige adgang til benyttelsen af de fælles infrastrukturfaciliteter under hensyntagen til de samfundsmæssige forpligtelser, som gælder for området.

Begrebet virksom konkurrence sigter til både strukturelle og adfærdsmæssige forhold. De strukturelle forhold, som skal karakterisere et marked med virksom konkurrence, er bl.a., at antallet af aktører på markedet er tilstrækkeligt stort under hensyntagen til stordriftsfordele, og at adgangen til markedet ikke er begrænset. På den adfærdsmæssige side ligger bl.a. en forudsætning om uafhængige beslutnin-

ger taget af virksomheder, som er aktive på markedet. Konkurrencen kan kun fungere effektivt eller virksomt, hvis virksomhederne har en grundlæggende frihed til at indgå aftaler og til selv at disponere i økonomiske forhold. Denne frihed til økonomisk beslutningstagen er også en frihed til at tilpasse sig konkurrenternes adfærd på markedet. En virksom konkurrence vil derimod blive svækket eller sat ud af kraft, hvis virksomhedens kontakt på markedet afløses af aftaler eller samordnet praksis, hvis formål eller følge er at øve indflydelse på en aktuel eller potentiel konkurrents adfærd, eller hvis formål eller følge er at oplyse om virksomhedens egen fremtidige markedsadfærd. Kun under et stadig konkurrencepres vil virksomhederne løbende tvinges til at tilpasse produktion og omsætning til et optimalt niveau.

Lovens formål fremmes gennem regler, der dels sikrer, at en konkurrencebegrænsning ikke finder sted gennem aftale, vedtagelse eller ved samordnet praksis, som vil forårsage, at en virksomhed afgiver sin frihed til selvstændigt at konkurrere på markedet, dels sikrer, at en virksomheds mulighed for at konkurrere på markedet ikke begrænses ved, at en anden virksomhed misbruger en dominerende stilling på markedet. Endvidere fremmes lovens formål gennem adgangen til at påpege konkurrenceskadelige virkninger af offentlig regulering.

I den foreslåede formålsbestemmelse undlades generelt omtale af lovens konkurrenceregulerende midler.

Den gældende konkurrence lov nævner i formålsbestemmelsen foranstaltninger imod begrænsninger i erhvervsfriheden. Begrebet erhvervsfrihed er ikke entydigt. Det kan dels forstås som etableringsfrihed, det vil sige fri adgang til for enhver at nedsætte sig i hvilket erhverv, den pågældende vil, dels som en sikring imod ulighed i erhvervsudøvelse imellem eller urimelige vilkår for erhvervsudøvelsen.

Det er hensigtsmæssigt, at formålsbestemmelsen i en ny konkurrence lov udformes så enkelt som muligt med én overordnet målsætning, og af denne grund nævnes hensynet til erhvervsfriheden ikke udtrykkeligt. På samme måde som i den gældende konkurrence lov indgår erhvervsfriheden imidlertid som et af de væsentlige hensyn.

Ved forberedelsen af den gældende konkurrence lov blev det overvejet at medtage hensynet til forbrugerne. Dette blev dog afvist af det lovforberedende udvalg, idet forbrugerbeskyttelse ikke blev fundet at kunne indgå som selvstændig målsætning i en konkurrence lov. Effektivitetsmålsætningen i den gældende lov bygger på den antagelse, at forbrugernes velfærd maksimeres, når samfundets ressourcer udnyttes optimalt. Det forekommer fortsat rigtigst, at

alene effektivitetshensynet anføres som den overordnede målsætning for konkurrencelovgivningen. Der er imidlertid under beskrivelsen af effektivitetshensynet redegjort for, at virksom konkurrence er ønskelig, netop fordi det må anses som det mest effektive middel til at sikre det udbud af varer og tjenesteydelser, som bedst afspejler forbrugernes præferencer, både med hensyn til kvalitet og pris.

Til § 2

Med lovforslagets § 2 ligestilles offentlig og privat erhvervsvirksomhed i modsætning til under den gældende konkurrencelov, hvor forbuds- og indgrebsbestemmelserne ikke gælder for erhvervsvirksomhed, der udøves af stats- og kommunalforvaltningen. En ligestilling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed harmonerer med EU-konkurrencereglerne, hvor Traktatens artikel 85 og 86 gælder direkte for offentlige virksomheder, jf. artikel 90.

§ 2, stk. 1, afgrænser sammen med § 3 lovforslagets anvendelsesområde. Efter lovforslaget er al erhvervsvirksomhed som udgangspunkt omfattet. Det centrale begreb for lovforslagets anvendelsesområde er således begrebet erhvervsvirksomhed.

Begrebet »erhvervsvirksomhed« skal efter denne lov forstås bredt, således at enhver økonomisk aktivitet, der foregår i et marked for varer og tjenester, er omfattet af loven. Det kræves ikke, at der opnås en økonomisk gevinst. Således kan et »non-profit« foretagende også være omfattet af begrebet erhvervsvirksomhed. Valget af selskabsform (aktieselskab, andelsforening, brancheforening, selvejende institution m.v.) er ikke afgørende for lovens anvendelse. Eventuelle afgrænsningsproblemer forudsættes løst i forlængelse af Konkurrencerådets praksis efter den gældende lov. I overensstemmelse med hidtidig praksis er begrebet erhvervsvirksomhed således defineret bredt for at kunne modsvare en dynamisk erhvervsudvikling.

Begrebet erhvervsvirksomhed dækker offentlig og privat erhvervsvirksomhed.

Ved offentlig erhvervsvirksomhed forstås erhvervsvirksomhed, der udøves af stats- eller kommunalforvaltningen, og som består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenesteydelser m.v., som har betydning for konkurrencen. Det betyder, at hvis offentlige erhvervsvirksomheder udbyder eller efterspørger varer og ydelser på et marked, vil denne erhvervsvirksomhed være omfattet af loven. Med formuleringen »efterspørge« sigtes på de tilfælde, hvor offentlige erhvervsvirksomheder optræder som købere, og derigennem påvirker eller kan påvirke konkurrencen.

Eksempler på offentlig erhvervsvirksomhed vil bl.a. kunne findes inden for områderne offentlig værker, offentlig transport, offentlig havnevirksomhed og renovation. Indtægtsdækket virksomhed, som drives af en række statsinstitutioner, vil også være offentlig erhvervsvirksomhed. Desuden kan kommunal opgavevaretagelse for andre kommuner være offentlig erhvervsvirksomhed.

Myndighedsudøvelse ligger uden for begrebet erhvervsvirksomhed og vil derfor ikke være omfattet af loven. Som eksempler på myndighedsudøvelse kan nævnes konkrete forvaltningsakter, regeludstedelse, regelfortolkning, regelhåndhævelse og betjening af Folketinget, minister, kommunalbestyrelse og amtsråd.

Begrebet offentlig erhvervsvirksomhed skal forstås således, at den form for offentlig erhvervsvirksomhed, som ikke består i at udbyde eller efterspørge varer eller tjenester m.v. på et marked, ikke falder ind under lovens anvendelsesområde. Det skyldes, at denne type erhvervsvirksomhed ikke har direkte betydning for konkurrencen i erhvervslivet.

Sådan erhvervsvirksomhed omfatter de aktiviteter, hvor stats- eller kommunalforvaltningen fremstiller varer eller ydelser ved egne ansatte og til eget brug, og benævnes ofte som »in house« produktion.

Som eksempler på »in house« produktion kan nævnes en kommunes egen udførelse af trykkeri- eller håndværksopgaver til kommunens eget brug.

Undtagelsen af offentlig »in house« produktion er en videreførelse af praksis efter gældende lov.

Hvad angår privat erhvervsvirksomhed, dækker dette i forlængelse af Konkurrencerådets praksis enhver form for erhvervsvirksomhed, der udøves af private markedsaktører.

Det er ikke fundet nødvendigt at fremhæve i lovforslagets § 2 på hvilket geografisk marked, lovforslaget skal finde anvendelse. Loven omfatter efter hidtidig praksis det danske territorium. Grønland og Færøerne er undtaget fra lovens anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 29.

Efter lovforslagets § 2, stk. 2, er en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., undtaget fra reglerne i kapitel 2 og 3. I sådanne tilfælde kan konkurrencemyndigheden rette en offentliggjort henvendelse til vedkommende myndighed og gøre opmærksom på eventuelle konkurrence-skadelige virkninger.

Ved »offentlig regulering« forstås bl.a. lovgivning, bekendtgørelser, generelle budgetregler, aktstykker og beslutninger inden for grænserne af kommunalfuldmagten samt kommunale regulativer. Sidestillet med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er

beslutninger truffet af bestyrelsen i kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse.

Begrundelsen for at sidestille beslutninger truffet af bestyrelsen i kommunale fællesskaber med beslutninger truffet af kommunalbestyrelsen er, at kommunale fællesskaber er karakteriseret ved, at der sker en kompetenceoverførsel fra de deltagende kommuner til fællesskabet. Et kommunalt fællesskab, der er godkendt efter lov om kommunernes styrelse § 60, er således udtryk for, at den i lovgivningen fastsatte kompetence- og opgavefordeling er fraveget. Det kommunale fællesskab udøver ikke funktioner på kommunernes vegne i henhold til delegation, men har en selvstændig kompetence.

For så vidt angår forpligtelser efter ratificerede konventioner samt EU-forordninger, vil disse også falde ind under begrebet »offentlig regulering«.

Formålet med § 2, stk. 2, er at sikre, at politisk bestemte reguleringer og beslutninger truffet med hjemmel i lovgivning, herunder reglerne om kommunernes ulovbestemte opgaver (kommunalfuldmagten), ikke kan underkendes af konkurrencemyndigheden, idet disse reguleringer og beslutninger kan være betinget af andre samfundshensyn end hensynet til konkurrencen. Det er en given forudsætning, at konkurrencemyndigheden ikke kan gå ind i en legalitetsprøvelse af sådanne reguleringer og beslutninger.

Det fremgår af stk. 2, 2. pkt., at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen, eller såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, af vedkommende minister. Det følger dog af dansk rets almindelige regler, at den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning har hjemmel og dermed er omfattet af § 2, stk. 2, 1. pkt., henhører under domstolene.

En anden situation er den, at der i anden lovgivning er eller bliver fastsat bestemmelser med sigte på aktivt at fremme konkurrencen på et eller flere delmarkeder, som eksempelvis en række af bestemmelserne i telelovgivningen, der hjemler en række direkte indgreb i samtrafikpriser og -vilkår. De indgrebsmuligheder, der følger af sådan sektorspecifik lovgivning, jf. *lex specialis* princippet, består fortsat og vil skulle håndhæves af den pågældende ressortmyndighed.

Det må anses for hensigtsmæssigt, at Konkurrencerådet og de pågældende sektormyndigheder i forbindelse med eventuelle indgreb løbende koordinerer indsatsen med henblik på at undgå overlappning eller modstridende beslutninger.

Der kan således ikke opstå en retstilstand, hvor såvel Konkurrencerådet som en sektorspecifik myndighed har kompetence til at gribe ind over for det samme forhold.

Desuden bør den retstilstand, hvor hverken den sektorspecifikke myndighed eller Konkurrencerådet kan gribe ind, ikke kunne opstå.

Forslaget indebærer således, at lovens forbudsbestemmelser ikke finder anvendelse på konkurrencebegrænsninger, som er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v. Forslaget er en præcisering af en lignende bestemmelse i den gældende konkurrence Lov § 2, nr. 1, 2. pkt., således at reglens ordlyd bringes i overensstemmelse med den praksis, der har udviklet sig inden for den gældende konkurrence Lov. Forslaget til stk. 2 indebærer ikke særlige indholdsmæssige krav til reguleringens ordlyd.

Derimod kræves, at hjemlen til at gennemføre en offentlig regulering er udnyttet, svarende til hidtidig praksis efter den gældende konkurrence Lov. Den omstændighed, at en offentlig myndighed har hjemmel til at udstede regler, indebærer ikke i sig selv, at kravet om lovregulering er opfyldt.

Lovforslagets § 2, stk. 2, 3. pkt., giver konkurrencemyndigheden mulighed for at rette henvendelse til den pågældende myndighed m.v. og påpege mulige skadelige virkninger for konkurrencen. Bestemmelsen følger hidtidig praksis, men er gjort mere effektiv ved at indføje en pligt for den pågældende myndighed til at svare på henvendelsen inden for 3 måneder fra modtagelsestidspunktet. Den foreslåede bestemmelse præciserer endvidere Konkurrencerådets adgang til i en sådan henvendelse at fremkomme med forslag til fremme af konkurrencen på det pågældende område.

Forud for en sådan henvendelse forudsættes Konkurrencerådet at drøfte sagen med den pågældende myndighed.

En § 2, stk. 2-henvendelse kan offentliggøres, ligesom den offentlige myndigheds svar på Konkurrencerådets henvendelse kan offentliggøres, jf. § 13, stk. 2. Offentliggørelsen vil ske ved Konkurrencerådets foranstaltning. Heri ligger en forudsætning om, at en offentlig myndighed i forbindelse med besvarelsen kommer med en begrundet stillingtagen til Konkurrencerådets anbefaling.

Under den gældende konkurrence Lov er det altid Konkurrencerådet og ikke rådets sekretariat, der retter en offentliggjort § 15-henvendelse til andre offentlige myndigheder. Ud fra hensynet til at give henvendelser efter lovforslagets § 2, stk. 2, mest mulig vægt både over for den pågældende myndighed og i den offentlige debat er det fundet hensigtsmæs-

sigt fortsat at lade denne del af konkurrencelovens anvendelsesområde varetage af Konkurrencerådet.

Ifølge § 2, stk. 3, skal statslige og kommunale myndigheder m.v., der udøver erhvervsvirksomhed og fastsætter regler for denne erhvervsvirksomhed, anmelde reguleringen eller beslutningen til Konkurrencestyrelsen. Ved »udøves« forstås, at statslige og kommunale myndigheder alene forestår en erhvervsvirksomhed eller er repræsenteret i den pågældende erhvervsvirksomheds styrende organ. Det kræves ikke, at myndigheden har bestemmende indflydelse i erhvervsvirksomheden for, at anmeldelsespligten indtræder. Anmeldelsespligten omfatter tillige koncessionsvilkår. Ved anmeldelsespligten sikres, at Konkurrencerådet får mulighed for at blive bekendt med de tilfælde, hvor offentlige myndigheder optræder i dobbeltfunktioner.

Anmeldelse af myndigheders regulering m.v. af erhvervsvirksomhed, som udøves af myndigheden selv, skal alene ske i tilfælde, hvor erhvervsvirksomheden har betydning for konkurrencen.

Erhvervsministeren fastsætter efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet de nærmere regler for anmeldelsespligten, jf. § 2, stk. 3. Det forudsættes, at de nærmere regler gøres så smidige, at kun de oplysninger, som vedrører forhold af betydning for konkurrencen, indsendes til Konkurrencestyrelsen.

De anmeldte forhold er offentligt tilgængelige i Konkurrencestyrelsen, jf. § 13, stk. 2.

Til § 3

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til § 3 i den gældende konkurrencelov.

Bestemmelsen indebærer, at der skal foretages en afgrænsning af løn- og arbejdsforhold over for erhvervsvirksomhed. Det forudsættes, at bestemmelsen administreres i overensstemmelse med hidtidig praksis. Undtagelsen omfatter herefter kun forhold, der vedrører egentlige løn- og arbejdsforhold, og alene forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager i denne forbindelse. Dette gælder, uanset om forholdene er indeholdt i kollektive overenskomster.

Til § 4

EU-konkurrencereglerne finder anvendelse, når der kan konstateres en mærkbar påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne, mens de nationale konkurrenceregler finder anvendelse på konkurrencebegrænsninger, der udspiller sig inden for de enkelte medlemsstaters territorialgrænser. Der vil dog i et vist omfang være en overlapning mellem anvendelsesområdet for EU-konkurrencereglerne og

de nationale konkurrenceregler, idet f.eks. EU-konkurrencereglerne kan anvendes ikke blot, hvor der i en konkurrencebegrænsende aftale eller adfærd deltager virksomheder fra flere medlemsstater, men tillige, hvor de deltagende virksomheder er beliggende i en enkelt medlemsstat, hvis aftalen m.v. gør det vanskeligere for virksomheder fra andre medlemsstater at trænge ind på den pågældende medlemsstats område.

Hensigten med lovforslagets § 4 er at indføre one-stop-shop princippet, det vil sige et princip om, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. som udgangspunkt enten skal behandles efter EU-konkurrencereglerne eller efter de nationale konkurrenceregler. Dette er en lovfæstelse af praksis efter den gældende konkurrencelov.

Af lovforslagets § 4 fremgår, at en aftale m.v., der har fået en individuel fritagelse efter Traktatens artikel 85, stk. 3, ikke vil være omfattet af forbudsbestemmelserne i lovforslagets kapitel 2.

Endvidere vil aftaler m.v., der er omfattet af en forordning om fritagelse eller undtagelse af visse kategorier af aftaler m.v., ikke være omfattet af bestemmelserne i lovforslagets kapitel 2.

En aftale m.v., der opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse, opnår samme retlige gyldighed og fordele, som opnås ved, at Konkurrencerådet træffer afgørelse om individuel fritagelse efter § 8, stk. 1. Fritagelsen opnås uden forudgående anmeldelse af aftalen m.v. til Konkurrencestyrelsen og dermed uden, at der er foretaget eller skal foretages nogen undersøgelse af eller træffes nogen afgørelse om, at den pågældende aftale opfylder betingelserne i § 8, stk. 1. Aftaleparterne kan derfor selv vurdere, hvorvidt en aftale m.v. er omfattet af en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse.

Til § 5

§ 5 undtager aftaler, vedtagelser og samordnet praksis inden for samme virksomhed eller koncern fra forbudsbestemmelserne i lovforslagets kapitel 2. Bestemmelsen forudsættes administreret i overensstemmelse med EU-konkurrenceretten for så vidt angår koncernforhold.

Dette er ensbetydende med, at forbindelserne mellem virksomheder, der tilhører samme koncern i egenskab af modervirksomhed og dattervirksomhed eller i egenskab af dattervirksomheder under bestemmende indflydelse af samme modervirksomhed, ikke udgør en aftale eller samordnet praksis og dermed er omfattet af undtagelsen. Dette forudsætter, at virksomhederne udgør en økonomisk enhed, inden for hvilken dattervirksomheden eller dattervirksom-

hederne ikke har nogen reel selvstændighed ved fastlæggelsen af sin eller deres adfærd på markedet.

Begreberne modervirksomhed og dattervirksomhed forudsætter, at der er tale om koncerner, hvor der i kraft af økonomisk ejerskab eller stemmerettigheder foreligger en bestemmende indflydelse.

Koncernbegrebet er videre end i selskabslovgivningen, hvor det kun omfatter moder- og datterselskab. I dansk selskabslovgivning opererer man således ikke med begrebet horisontale koncerner, men denne type koncerner kendes bl.a. fra tysk ret, ligesom man i EU-konkurrenceretten har behandlet horisontale koncerners stilling i forhold til artikel 85, stk. 1.

I modsætning til vertikale koncerner er horisontale koncerner ikke kendetegnet ved en overordnet virksomheds bestemmende indflydelse gennem økonomisk ejerskab eller stemmemæssigt flertal. Derimod har to eller flere virksomheder – ofte gennem kontrakt, som til tider er udbygget yderligere gennem gensidige aktiebesiddelser (cross-holding) – stillet sig under fælles ledelse.

Det følger af Kommissionens praksis, at hvis der i sådanne tilfælde er tale om effektivt udøvet fælles ledelse, og samtlige deltagere er underordnet en fælles ledelse, og der eksisterer en udligningsordning for forretningsmæssige og økonomiske risici, er det tale om en virksomhedssammenslutning. Virksomhederne vil derfor blive opfattet som en økonomisk enhed, hvorfor deres indbyrdes aftaler ikke vil være omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler i artikel 85, stk. 1. En sådan vurdering skal dog foretages konkret i hvert enkelt tilfælde.

Lovforslagets § 5 forudsættes for så vidt angår horisontale koncerner administreret i overensstemmelse med Kommissionens praksis.

I overensstemmelse med EU-konkurrenceretten omfatter virksomhedsbegrebet også andelsselskaber, jf. bemærkningerne til § 6. For så vidt angår andelsselskabers interne aftaleforhold, det vil sige forholdet mellem andelsselskabet som sådan og dets medlemmer samt medlemmernes indbyrdes forhold, og som fastlagt i eksempelvis andelsselskabets vedtægter, vil disse være omfattet af undtagelsen, såfremt de er begrænset til, hvad der er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende drift af andelsselskabet, herunder af en kontraheringsstyrke.

Da der kan være behov for at klargøre retsstillingen for markedsaktørerne og fastsætte præciserende regler, bemyndiges erhvervsministeren i stk. 2 til efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet at fastsætte nærmere regler om anvendelsen af stk. 1.

Såfremt en aftale m.v. ikke er en virksomheds-/

koncernintern aftale, vil forbudsbestemmelserne i kapitel 2 gælde fuldt ud.

Til kapitel 2

Bestemmelserne om forbud mod visse konkurrencebegrænsende aftaler m.v.

Lovforslaget indeholder i § 6 et generelt forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der svarer til EF-Traktatens artikel 85, stk. 1.

Efter lovforslagets § 7 gælder forbudet i § 6 ikke for konkurrencebegrænsende aftaler m.v. mellem virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder, som har en samlet omsætning på under 1 mia. kr., og hvis samlede markedsandel samtidig er under 10 pct. af markedet for varen eller tjenesteydelsen. Forbudet gælder endvidere ikke for konkurrencebegrænsende aftaler m.v. mellem virksomheder, der uanset markedsandelens størrelse har en samlet omsætning på under 150 mio. kr. Aftaler, der omfattes af de kvantitative kriterier i § 7, falder ikke under kontrolprincippet, men lades helt ureguleret, ctr. betænkning nr. 1297. Den nedre omsætningsgrænse finder dog ikke anvendelse, hvor konkurrencen inden for en branche er begrænset som følge af den samlede virkning af parallelle aftaler. Den nedre omsætningsgrænse gælder heller ikke i tilfælde, hvor virksomheder aftaler eller tilkendegiver bindende videresalgspriser.

Konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ikke opfylder de kvantitative betingelser, der er fastsat i lovforslagets § 7, omfattes som udgangspunkt af forbudet i § 6, stk. 1.

I EU-konkurrencereglerne er der imidlertid mulighed for, at en virksomhed ved en anmeldelse til Kommissionen kan få udstedt en såkaldt negativttest, hvor Kommissionen erklærer, at efter de forhold, som den har kendskab til, er der ikke grundlag for at skride ind i medfør af artikel 85, stk. 1. Endvidere er der efter EU-konkurrencereglerne mulighed for, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v. kan blive fritaget fra forbudet, hvis de opfylder visse betingelser. Der er typisk tale om aftaler, som ud fra en mere langsigtet og bredere vurdering skønnes at kunne bidrage til øget samfundsmæssig effektivitet, selvom de på kort sigt og isoleret betraget indebærer en konkurrencebegrænsning. En sådan fritagelse kan enten ske individuelt, det vil sige for den enkelte aftale, eller for grupper af aftaler, f.eks. eneforhandlingsaftaler, efter fælles betingelser fastlagt i en såkaldt gruppefritagelse.

Lovforslaget indeholder i § 8 bestemmelser om, at Konkurrencerådet efter individuel vurdering fritager aftaler m.v., der opfylder de angivne betingelser.

Endvidere giver lovforslagets § 9 Konkurrencerådet mulighed for efter anmeldelse fra en virksomhed at erklære, at en aftale m.v. ikke omfattes af forbudet i § 6, stk. 1, og at Konkurrencerådet derfor ikke vil skride ind i medfør af § 6, stk. 4. Derudover giver § 10 erhvervsministeren bemyndigelse til at udstede nationale gruppefritagelsesbestemmelser efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet.

Der er en væsentlig forskel mellem individuel fritagelse og gruppefritagelse. En individuel fritagelse forudsætter en anmeldelse og en konkret afgørelse for hver enkelt konkurrencebegrænsende aftale m.v., mens en gruppefritagelse gælder automatisk for alle konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der opfylder de fastlagte fælles betingelser, uden at der hertil kræves en anmeldelse og en forudgående administrativ afgørelse. Det er således overladt til aftaleparterne selv at vurdere, om betingelserne i en gruppefritagelse er opfyldt.

Disse bestemmelser skal sammenholdes med § 4, hvorefter konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der er omfattet af enten Kommissionens individuelle fritagelser efter artikel 85, stk. 3, eller af forordninger om gruppefritagelser eller undtagelser fra EU-konkurrencereglerne, ikke er omfattet af forbudet i § 6.

Bestemmelserne i § 4 og §§ 6-10 udgør et sammenhængende system i lovforslagets regulering af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., hvor:

- § 6 indeholder det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der ligger over et af de kvantitative kriterier, der er fastsat i § 7.
- § 7 indeholder de kvantitative kriterier for, hvornår en konkurrencebegrænsende aftale m.v. ikke falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, dog med forbehold af den samlede virkning af lignende aftaler, og aftaler om bindende videresalgspriser.
- § 8 indeholder betingelserne for at opnå individuel fritagelse af en konkurrencebegrænsende aftale m.v., der omfattes af forbudet, samt fastsætter pligt til anmeldelse af aftaler m.v. som betingelse for at opnå en individuel fritagelse.
- § 9 giver Konkurrencerådet mulighed for efter anmeldelse at erklære, at et forhold efter de foreliggende oplysninger slet ikke falder ind under forbudet i § 6, stk. 1.
- § 10 giver erhvervsministeren en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fritage grupper af konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der opfylder nærmere angivne betingelser.
- § 4 indebærer, at konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der er omfattet af en individuel fritagelse eller en gruppefritagelse fra EU-reglerne, også er fritaget fra forbudsbestemmelsen i § 6.

Til § 6

Udgangspunktet for bestemmelsen er, at alle konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er forbudt, medmindre de ligger under de kvantitative kriterier i § 7. Endvidere omfatter forbudet ikke:

- aftaler m.v. inden for samme virksomhed eller koncern (§ 5, stk. 1),
- aftaler m.v., som har opnået en individuel fritagelse efter § 8, stk. 1,
- aftaler m.v., som Konkurrencerådet på det foreliggende grundlag har erklæret falder uden for forbudet (§ 9),
- aftaler m.v., som er omfattet af en national gruppefritagelse (§ 10, stk. 1),
- aftaler m.v., der har opnået en individuel fritagelse efter Traktatens artikel 85, stk. 3, samt
- aftaler m.v., der er omfattet af en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse, jf. § 4.

Såfremt Konkurrencerådet efter klage, af egen drift eller efter henvisning fra Kommissionen konstaterer, at en virksomhed har overtrådt forbudet, kan der dels udstedes påbud om at bringe overtrædelsen til ophør efter forslaget § 6, stk. 4, jf. § 16, dels kan der over for politiet anmodes om iværksættelse af strafferetlig forfølgning efter forslaget § 23, stk. 1, nr. 1.

De generelle forbud

Den gældende konkurrencelov indeholder ikke et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Det eneste forbud, som indeholdes i konkurrenceloven, er § 14, ifølge hvilken det er forbudt at fastsætte bindende videresalgspriser i efterfølgende omsætningsled (vertikal prisfastsættelse).

Udformningen af § 6 svarer til Traktatens artikel 85, stk. 1. Kommissionens og Domstolens praksis efter artikel 85, stk. 1, vil være vejledende for fortolkningen af § 6 i det omfang, det faktiske grundlag vurderet efter danske markedsforshold må antages at være det samme.

Aftaler mellem virksomheder

Hovedanvendelsesområdet for § 6 er konkurrencebegrænsende aftaler. En aftale kan indgås af to eller flere virksomheder. Der stilles ikke krav om, at en aftale skal være juridisk bindende. F.eks. kan en såkaldt »gentleman's agreement« være omfattet af aftalebegrebet, ligesom der heller ikke stilles krav om, at aftalen skal være skriftlig. Aftalebegrebet omfatter såvel horisontale som vertikale aftaler.

Aftalebegrebet skal i overensstemmelse med

Domstolens fortolkning af aftalebegrebet i artikel 85, stk. 1, fortolkes bredt.

Det er uden betydning for anvendelse af lovforslagets § 6, hvilken betegnelse aftalen har, og hvorledes den er udformet.

Eksempelvis vil standardsalgsbetingelser, der indgår i de almindelige forretningsforhold mellem en leverandør og dennes kunder, efter omstændighederne være omfattet af § 6.

Et vilkår, der indgår i teksten på en faktura, vil kunne anses for en aftale ved kundens stiltiende accept heraf, f.eks. ved at kunder i praksis følger de nævnte vilkår, eller ved kundens afgivelse uden indsigelser af nye ordrer på samme vilkår som hidtil.

Hvis der allerede foreligger en aftale, vil også ensidige handlinger med henblik på at sikre aftalens gennemførelse blive anset for en del af den samlede aftale. Således kan en virksomheds konkurrencebegrænsende adfærd inden for rammerne af virksomhedens aftalesystem om videreforhandling være omfattet af § 6. Eksempelvis vil en leverandørs beslutning om at afslå en forhandler, der ellers opfylder betingelserne i et selektivt salgssystem, men som ikke er indforstået med at følge de salgsbindinger, som leverandøren har aftalt med andre forhandlere, være en handling, der vil være omfattet af § 6, eftersom formålet med afslaget er at sikre overholdelsen af de salgsbindinger, der ligger til grund for aftaler indgået mellem leverandøren og forhandlerne.

Omvendt vil rent ensidige handlinger fra en virksomheds side, som ikke på nogen måde kan siges at være aftalt eller accepteret (udtrykkeligt eller stiltiende), og som heller ikke senere ændrer karakter til at blive en del af en aftale, ikke være omfattet af aftalebegrebet i § 6. Efter omstændighederne vil sådanne rent ensidige handlinger kunne være omfattet af bestemmelserne i kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling. I de tilfælde, hvor f.eks. en mindre erhvervsvirksomhed passivt accepterer en konkurrencebegrænsende aftale med en større virksomhed, vil der ved strafudmålingen i forbindelse med domfældelse for overtrædelse kunne tages hensyn til dette forhold.

En aftale mellem to eller flere virksomheder om etablering af et såkaldt joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af de stiftende virksomheder, falder som udgangspunkt også ind under forbudet i § 6. Efter EU-konkurrencereglerne betragtes visse joint ventures som fusioner, der behandles efter reglerne om kontrol med fusioner. Da lovforslaget ikke indeholder bestemmelser om fusionskontrol, foreslås alle former for joint ventures omfattet af § 6 – med forbehold af § 4 – idet der dog vil være mulighed for, at der kan opnås en individuel

fritagelse efter § 8 eller opnås en erklæring om ikke-indgreb efter § 9, eller at et joint venture kan falde ind under en dansk gruppefritagelse udstedt i medfør af § 10.

Vedtægelse inden for en sammenslutning af virksomheder

§ 6 omfatter tillige vedtægelse, der er truffet inden for en sammenslutning af virksomheder ved dens kompetente organer. Begrebet vedtægelse kan omfatte vedtægter, beslutninger og henstillinger. Det er ikke noget krav, at vedtægelsen er juridisk bindende for medlemmerne. Begrebet sammenslutning af virksomheder omfatter brancheforeninger af enhver slags og enhver anden form for organiseret samarbejde mellem virksomheder, jf. § 6, stk. 3.

Som eksempel på vedtægelse kan nævnes brancheforeningers vedtægelse, hvad enten de er bindende eller vejledende for medlemmerne.

Samordnet praksis

Samordnet praksis indebærer, at to eller flere virksomheder koordinerer deres adfærd, uden at der er indgået en egentlig aftale. En sådan adfærd rammes af forbudet, jf. § 6, stk. 3. Det forudsættes dog, at der har været en eller anden form for kontakt mellem virksomhederne, f.eks. afholdelse af møder eller udveksling af informationer.

Virksomheder, der forholder sig ensartet på markedet (parallel adfærd) – uden at der er tale om nogen form for viljemæssig tilpasning – rammes ikke af forbudet.

Omvendt vil begrebet samordnet praksis i overensstemmelse med EU-konkurrenceretten også kunne omfatte enhver direkte eller indirekte kontakt mellem virksomheder, som har til formål eller til følge enten at påvirke en aktuel eller potentiel konkurrents markedsadfærd eller at informere en sådan konkurrent om den markedsadfærd, som man har besluttet sig til – eller overvejer – selv at følge. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor virksomheder på møder har udvekslet oplysninger om priser og produktionsmængder eller lignende forretningshemmeligheder, og hvor formålet har været at samordne den senere markedsadfærd.

Den praktiske betydning af, at samordnet praksis er omfattet af forbudet, er navnlig af bevismæssig art, idet man herved kan ramme en adfærd, hvis eksistens ikke kan bevises med forekomsten af en egentlig aftale.

Virksomhedsbegrebet

Der henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 1, vedr. begrebet erhvervsvirksomhed.

Konkurrencebegrænsningskriteriet

Enhver form for konkurrencebegrænsning rammes af forbudet i § 6. Bestemmelsen omfatter både hindring, begrænsning og fordrejning af konkurrencen, ligesom den omfatter aftaler m.v., der »direkte eller indirekte har til formål eller til følge« at begrænse konkurrencen.

Udtrykket »til formål eller til følge« er alternative kriterier. Forbudet rammer således både aftaler m.v., der tilsigter begrænsninger, selv om de ikke får denne virkning, og aftaler m.v., der har sådanne virkninger, uanset intentionerne. § 6 kræver således ikke, at der faktisk har fundet en påvirkning sted.

Det anses ikke for konkurrencebegrænsende, at flere virksomheder i samme omsætningsled inden for en branche afgiver fælles bud på en bestemt opgave, hvis ingen af de pågældende virksomheder alene ville have kunnet klare opgaven (f.eks. på grund af kravene til knowhow, kapacitet eller økonomiske ressourcer).

Forbudte konkurrencebegrænsninger

§ 6, stk. 2, nr. 1-5, anfører en række eksempler på konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Opregningen i nr. 1-5 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering, jf. ordene »...f.eks. bestå i«.

§ 6, stk. 2, nr. 1

§ 6, stk. 2, nr. 1, omfatter bl.a. karteller, der kan indskrænke konkurrencen betydeligt, f.eks. fordi den normale priskonkurrence fjernes eller begrænses væsentligt gennem aftaler eller samordnet praksis mellem producenter eller distributører. Dette gælder også, hvor prisfastsættelsen sker inden for en brancheorganisation, indkøbsorganisation eller lignende, jf. stk. 3. Endvidere omfatter forbudet aftaler mellem indbyrdes konkurrerende producenter om fastsættelse af priser eller om etablering af rabataftaler.

Prissamarbejder af vejledende karakter, herunder bl.a. horisontale listepreiser, der ofte har været udsendt af bl.a. brancheorganisationer, er omfattet af forbudet. Disse listepreiser har ofte i praksis vist sig at være prisstyrende.

Forbudet omfatter også vertikale aftaler m.v. mellem f.eks. en producent og en forhandler om fastsættelse af priser m.v. (herunder rabat- og bonusaftaler) ved videresalg i efterfølgende omsætningsled.

Under udtrykket »andre forretningsbetingelser« falder bl.a. fælles konkurrencebegrænsende afsætningsvilkår, vilkår for betaling, garantier, rabatter m.v.

§ 6, stk. 2, nr. 2

§ 6, stk. 2, nr. 2, omfatter bl.a. selvbegrænsningsaftaler, der har til formål at opretholde et højt prisniveau gennem en begrænsning af udbudet af et produkt.

Kollektive boykot-foranstaltninger mod en enkelt virksomhed er forbudt. Konkurrenceklausuler i forbindelse med virksomhedsoverdragelse vil tillige være omfattet, hvis de går ud over, hvad der efter Kommissionens og Domstolens praksis kan anses for nødvendigt – i tids- og produktmæssig samt geografisk henseende.

Visse former for konkurrencebegrænsende aftaler m.v., der falder under denne kategori, har dog ikke udelukkende negative virkninger. Dette gælder f.eks. selektive distributionsaftaler, specialiseringsaftaler, aftaler om forskning og udvikling, licensaftaler m.v. Efter en afvejning af om den foreliggende aftale m.v. i andre henseender har så gunstige virkninger, at den bør tillades, kan der indrømmes en individuel fritagelse til aftalen, jf. § 8, ligesom der er mulighed for, at sådanne aftaler kan være fritaget efter en EU-gruppefritagelse, jf. § 4, eller en gruppefritagelse fastsat af erhvervsministeren, jf. § 10.

§ 6, stk. 2, nr. 3

§ 6, stk. 2, nr. 3, omfatter bl.a. horisontale markedsdelingsaftaler mellem konkurrenter, f.eks. gennem opdeling efter geografiske områder, kvoter eller kundekategorier. Endvidere er vertikale markedsdelingsaftaler, oftest aftaler mellem producenter og distributører, om f.eks. geografisk afgrænsede salgsområder, opdeling af kundekredse m.v., forbudt.

§ 6, stk. 2, nr. 4

Under § 6, stk. 2, nr. 4, falder typisk vertikale konkurrencebegrænsende aftaler om f.eks. prisdiskrimination, rabatter m.v., der diskriminerer forskellige købere eller kategorier af købere. Horisontale aftaler om rabatter vil falde direkte ind under § 6, stk. 2, nr. 1, idet aftaler mellem indbyrdes konkurrenter om rabatter er en indirekte prisfastsættelse eller regulering af prisniveauet. En enkelt virksomheds ensidige adfærd, som medfører diskrimination, vil ikke være omfattet af § 6, stk. 2, nr. 4, da de generelle betingelser i § 6, stk. 1, skal være opfyldt. En sådan adfærd kan dog efter omstændighederne være omfattet af

forbudet i § 11, stk. 1, hvis virksomheden har en dominerende stilling.

Som hovedregel anses de rabat- og bonusformer, der er omkostningsmæssigt begrundede, det vil sige har deres grundlag i sparede omkostninger hos sælgeren, ikke at medføre skadelige virkninger for konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

Med hensyn til de rabat- og bonusformer, der ikke modsvarer af omkostningsbesparelser hos sælgeren, men som er et led i sælgerens almindelige salgs politik, vil en række rabatformer kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette gælder navnlig rabatter, der har til formål at bevare et kundeforhold (troskabsbetingede rabatter).

En yderligere skærpelse af konkurrencebegrænsningen i et rabat- og bonussystem foreligger i de tilfælde, hvor der er knyttet en »engelsk klausul« til. Den engelske klausul går ud på, at en leverandør fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

En enkelt dominerende virksomheds leveringsnægtelse og anden diskrimination rammes ikke af dette forbud, men skal vurderes efter bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3 om misbrug af dominerende stilling.

§ 6, stk. 2, nr. 5

§ 6, stk. 2, nr. 5, omfatter bl.a. konkurrencebegrænsende aftaler m.v. om tillægsydelse, hvilket vil sige, at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at den anden part påtager sig yderligere forpligtelser, som hverken efter deres natur eller ifølge handels sædvaner har forbindelse med aftalens genstand.

Forbudet omhandler først og fremmest det forhold, at en virksomhed er i besiddelse af et attraktivt produkt, som den kun vil sælge, hvis køberne tillige aftager andre varer eller tjenesteydelser fra virksomheden, selv om disse ville kunne fås bedre og billigere andetsteds. Den modsatte situation, hvor køberne lokkes med tillægsydelser, er reguleret af markedsføringslovens § 6.

Hjemmel til at udstede påbud

Konkurrencerådets hjemmel til at udstede påbud om at bringe overtrædelsen af § 6, stk. 1, til ophør, fremgår af lovforslagets § 6, stk. 4. Denne bestem-

melse giver Konkurrencerådet hjemmel til både på eget initiativ, efter klage eller som følge af henvisning fra Kommissionen at udstede et påbud, jf. § 16. Et påbud vil i overensstemmelse med Konkurrencerådets hidtidige praksis være skriftligt. I påbudet ligger dels, at der foreligger en konkurrencebegrænsning i strid med § 6, stk. 1, dels at konkurrencebegrænsningen skal bringes til ophør. Herudover kan der blive tale om strafferetlig forfølgning for den begåede lovovertrædelse efter § 23, stk. 1, nr. 1.

Ugyldighed

Spørgsmålet om ugyldighed kendes fra den gældende konkurrence Lov i relation til anmeldelsespligten i § 5. Ifølge konkurrence Lovens § 5, stk. 3, er aftaler og vedtagelser, der skulle have været anmeldt i henhold til lovens § 5, stk. 1, ugyldige, hvis de ikke er blevet anmeldt inden 14 dage. Ugyldigheden indtræder såvel mellem parterne som i forhold til tredje mand.

Ifølge lovforslagets § 6, stk. 5, er konkurrencebegrænsende aftaler og vedtagelser, som er forbudt i medfør af § 6, stk. 1, ugyldige, medmindre de er undtaget efter § 7 eller er fritaget i medfør af § 8 eller § 10, stk. 1, eller er omfattet af en erklæring efter § 9. Ugyldighed indtræder heller ikke for aftaler m.v., der har opnået en individuel fritagelse efter EF-Traktatens artikel 85, stk. 3, eller opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse eller EU-undtagelse for konkurrencereglerne anvendelse, jf. lovforslagets § 4.

Det er kun de konkurrencebegrænsende bestemmelser i en aftale m.v., der bliver ugyldige. Hele aftalen er kun ugyldig, hvis de konkurrencebegrænsende bestemmelser ikke kan udskilles fra aftalens øvrige bestemmelser. Virkningen af ugyldigheden vil i øvrigt skulle fastlægges efter dansk rets almindelige regler. Hertil kommer, at en eventuel skadelidende kan have krav på erstatning.

Til § 7

Af § 7, stk. 1, nr. 1, fremgår, at forbudet i § 6, stk. 1, ikke gælder, såfremt virksomheder eller en sammenslutning af virksomheder har en samlet årlig omsætning på under 1 mia. kr., og aftaleparternes samlede markedsandel for den pågældende vare eller tjenesteydelse samtidig er under 10 pct. Opfyldelse af begge kriterierne er nødvendigt til at undtage en virksomhed m.v. fra aftaleforbudet i § 6, stk. 1.

Endvidere er der i § 7, stk. 1, nr. 2, indsat en nedre »bagatelgrænse«. Denne bagatelgrænse indebærer, at hvis aftaleparternes samlede omsætning er på under 150 mio. kr., omfattes deres konkurrencebegræn-

sende aftaler m.v., uanset deres samlede markedsandel, heller ikke af forbudet i § 6, stk. 1.

Beregningsen af den samlede omsætning skal ske ud fra koncernomsætningen, hvis en virksomhed er en del af en koncern. Koncernomsætning forstås som koncernens samlede årlige omsætning med fradrag af den interne omsætning mellem koncernens virksomheder.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har indgået en række lignende aftaler med andre virksomheder på markedet, er det summen af de deltagende virksomheders samlede omsætning, som skal lægges til grund ved beregningen.

Omsætningen for brancheforeninger er den samlede omsætning for samtlige medlemmer i foreningen med tillæg af foreningens egen omsætning.

For at en virksomhed kan beregne, om betingelsen med hensyn til markedsandel er opfyldt, er det nødvendigt at afgrænse det relevante marked, det vil sige det marked, som i det konkrete tilfælde berøres af en given aftale m.v. Dette sker gennem en afgrænsning af produktmarkedet og det geografiske marked.

Produktmarkedet udgøres af de produkter eller tjenesteydelser, som er genstand for aftalen m.v., og af alle andre produkter, som er eller af brugerne betragtes som identiske eller ligeværdige. De omhandlede produkter skal således være substituerbare. Hvorvidt dette er tilfældet, skal vurderes ud fra brugernes synspunkt. Der skal herved foretages en helhedsvurdering af, om produkterne med hensyn til pris, funktion og egenskaber i øvrigt kan tilfredsstille samme behov hos brugerne.

Det geografiske marked er det område i Danmark, i hvilket aftalen m.v. har virkning. Det geografiske marked kan således omfatte hele landet eller en del af det. Faktorer, som har betydning for afgrænsningen af det geografiske marked, kan f.eks. være de distributionsmuligheder, der findes, det pågældende produkts transportafhængighed i fysisk og økonomisk forstand, og de muligheder, som køberne har for at anvende forskellige leverandører. For et givet produkt kan det geografiske marked være en mindre del af Danmark, hvis køberne i området i praksis i det væsentlige kun efterspørger det lokale produkt.

Såfremt en virksomhed er i tvivl om, hvorvidt en aftale m.v. opfylder betingelserne for at være undtaget fra forbudsbestemmelsen i § 6, vil den kunne anmode Konkurrencestyrelsen om en uformel udtalelse.

Efter § 7, stk. 2, nr. 1, gælder den nedre bagatelgrænse på 150 mio. kr. ikke, hvor konkurrencen inden for samme branche begrænses af den samlede virkning af lignende aftaler m.v. Disse aftaler m.v. omfattes således også af forbudet i § 6. Som eksem-

pel på sådanne lignende aftaler m.v. kan nævnes lokale aftaler inden for samme branche. Med denne bestemmelse vil desuden omgæelse af forbudet kunne hindres derved, at medlemmerne i en brancheforening kunne erstatte en landsdækkende aftale m.v. med en række lokale aftaler m.v.

Grænsen på 150 mio. kr. er valgt, fordi der efter den gældende konkurrence Lov kun har været få sager om aftaler med alvorlige konkurrencebegrænsninger under denne grænse.

Efter § 7, stk. 2, nr. 2, gælder den nedre omsætningsgrænse på 150 mio. kr. heller ikke, hvor virksomheder m.v. aftaler, vedtager eller på anden måde tilkendegiver, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer. Sådanne aftaler eller tilkendegivelser er omfattet af forbudet i § 6.

§ 7, stk. 2, nr. 2, indebærer, at indkøbsforeninger, der selvstændigt foretager indkøb, etablerer varelag og videresælger til medlemmerne – med tilkendegivelse af, at der ved videresalg skal overholdes de angivne mindstepriser eller -avancer – også er omfattet af bestemmelsen.

Forbudet omfatter enhver tilkendegivelse af, at et efterfølgende omsætningsled skal overholde mindstepriser eller -avancer, hvad enten tilkendegivelsen sker skriftligt, herunder i prislister, ved stempeling eller påtegning på varernes emballage, i annoncer og reklamer, eller mundtligt, herunder tilkendegivelser gennem sælgers repræsentant eller ved varens levering. Såvel tilkendegivelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled, som tilkendegivelser over for enkeltvirksomheder er omfattet.

Efter § 7, stk. 3, kan erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet fastsætte nærmere regler om beregning af omsætningen efter stk. 1, herunder regler om, hvorledes omsætningsgrænserne skal beregnes på grundlag af andre værdier for finansielle virksomheder.

For så vidt angår finansielle virksomheder, kan der ikke på samme måde som for andre virksomheder beregnes en omsætning ved f.eks. at opgøre salget af ydelser i et år. Dette skyldes bl.a., at de finansielle ydelser typisk er udstrakt over tiden og i betydeligt omfang afregnes ved løbende betalinger til de finansielle virksomheder i form af renter, forsikringspræmier, løbende gebyrer m.v. En opgørelse af de finansielle virksomheders omsætning må afspejle disse forhold uden dog, at kravet til selve omsætningsstærsklen ændres.

Efter § 7, stk. 4, kan erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet fastsætte nærmere regler om undtagelsen for mindre overskridelser af omsætnings- og markedsandels-

grænserne. Undtagelsesbestemmelsen indebærer, at virksomheder, der har ligget under disse grænser, ikke efterfølgende bliver omfattet af forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., blot fordi virksomhederne i 2 på hinanden følgende år har en omsætning eller markedsandel, der i mindre omfang overskrider de i stk. 1 nævnte grænser. Ved fastsættelsen af de nærmere regler for anvendelse af undtagelsesbestemmelsen vil det blive præciseret, at bestemmelsen ikke kan anvendes til at omgå omsætnings- og markedsandelsgrænserne f.eks. ved, at store virksomheder overtager mindre virksomheder, der har indgået konkurrencebegrænsende aftaler.

Til § 8

I § 8, stk. 1, fastsættes de nærmere betingelser for en fritagelse fra forbudet i § 6, stk. 1. Betingelsen for at kunne give en fritagelse efter § 8, stk. 1, er, at den foreliggende aftale m.v. i andre henseender har så gunstige virkninger, at den bør tillades, selv om den som konkurrencebegrænsende aftale er omfattet af § 6, stk. 1. En fritagelse af aftalen skal endvidere være i overensstemmelse med lovens generelle målsætning om at fremme den samfundsøkonomiske effektivitet.

Fritagelse efter § 8, stk. 1, kan efter stk. 2 kun opnås, hvis parterne har anmeldt aftalen m.v. til Konkurrencestyrelsen med ansøgning om fritagelse. Anmeldelsen medfører endvidere, at det anmeldte forhold fra anmeldelsestidspunktet ikke er strafbart. Hvis Konkurrencerådet imidlertid finder, at der ikke kan ske fritagelse, genindtræder strafbarheden, jf. § 23, stk. 2.

Det er som udgangspunkt op til parterne at tilvejebringe tilstrækkelige informationer til, at Konkurrencerådet kan fastslå, at betingelserne i § 8, stk. 1, for at kunne udstede en fritagelse er opfyldt. Konkurrencerådet kan dog tillige af egen drift indhente yderligere informationer fra de berørte parter, jf. § 17.

Såfremt betingelserne efter stk. 1 skønnes opfyldt, har Konkurrencerådet pligt til at fritage aftalen m.v. ved en skriftlig afgørelse.

En aftale, der er i strid med § 6, stk. 1, er efter § 6, stk. 5, ugyldig, indtil Konkurrencerådet har truffet beslutning om at give en fritagelse efter § 8, stk. 1. Hvis Konkurrencerådet træffer afgørelse om, at aftalen kan fritages fra forbudet i § 6, stk. 1, bliver aftalen gyldig med virkning fra anmeldelsestidspunktet.

§ 8, stk. 1, nr. 1-4

For at opnå en fritagelse skal de konkurrencebegrænsende aftaler m.v. ifølge § 8, stk. 1, nr. 1 og 2,

medføre fordele enten i henseende til produktion/distribution eller i henseende til at fremme den tekniske/økonomiske udvikling (de positive alternative betingelser), samtidig med, at det skal sikres, at forbrugerne får en rimelig andel af disse fordele (den obligatoriske positive betingelse).

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 1, nr. 3 og 4, at aftalerne m.v. ikke må pålægge aftaleparterne unødvendige konkurrencebegrænsninger, ligesom de ikke må give virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende varer (de negative og kumulative betingelser).

Konkurrencerådet har mulighed for at udøve et vist skøn ved vurderingen af, hvorvidt betingelserne i § 8, stk. 1, er opfyldte. Ved udøvelsen af dette skøn skal Konkurrencerådet tage hensyn til Kommissionens og Domstolens praksis.

§ 8, stk. 1, nr. 1

Ifølge denne bestemmelse er det en betingelse for at opnå fritagelse, at den konkurrencebegrænsende aftale m.v. bidrager til enten at styrke effektiviteten i produktionen eller distributionen eller til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling.

Ved vurderingen af effektivitet skal der tages hensyn til ikke blot den driftsøkonomiske effektivitet, men tillige til den samfundsøkonomiske effektivitet. I overensstemmelse med formålsbestemmelsen i § 1 skal hovedvægten lægges på den samfundsøkonomiske effektivitet. Det skal udtrykkeligt fremgå af anmeldelsen, på hvilken måde aftalen m.v. vil bidrage til at forbedre produktionen eller distributionen eller til at forbedre den tekniske eller økonomiske udvikling. Der kan også være tale om aftaler m.v., der fremmer den miljømæssige udvikling, gennem eksempelvis udvikling af ny miljøteknologi, miljøbevarende foranstaltninger og lignende.

Efter Kommissionens praksis kan specialiseringsaftaler føre til en forbedring af produktionen eller distributionen, hvis de f.eks. udnytter stordriftsfordele, reducerer produktionsomkostninger eller fører til et mere varieret vareudbud eller højere kvalitetsniveau. Eksklusive købsaftaler kan forbedre sikkerhed og regelmæssighed i afsætningen og dermed produktionsplanlægningen. Ligeledes kan eneforhandlingsaftaler forbedre distributionen ved, at eneforhandleren kan koncentrere sin markedsføringsindsats om bestemte salgsområder. Endelig kan selektive distributionssystemer føre til et højere serviceniveau for forbrugerne.

Aftaler om fælles forskning og udvikling eller licensaftaler om anvendelse af ny teknologi (patent- og know-howlicensaftaler) vil efter Kommissionens praksis kunne fremme den teknologiske udvikling.

Endvidere vil efter Kommissionens praksis aftaler om fælles, endelig reduktion af strukturelt betinget overkapacitet og rationalisering kunne fremme den økonomiske udvikling. Men det er en forudsætning for at kunne meddele fritagelse, at virksomhederne som følge af ekstraordinære forhold ikke på egen hånd vil kunne gennemføre den nødvendige kapacitetstilpasning.

Efter Kommissionens praksis vil f.eks. fremme af investeringer i eller anvendelse af miljøteknologi ud fra samfundsøkonomiske effektivitetsbetragtninger kunne indebære sådanne fordele med hensyn til effektiv ressourceanvendelse eller reduktion af miljøskader, at dette kan begrunde en fritagelse af aftaler, der er nødvendige for at muliggøre disse mål. Det vil dog ikke være muligt at opnå en fritagelse, hvis der er tale om en aftale m.v., som primært tjener konkurrencebegrænsende formål, selv om parterne forsøger at begrunde aftalerne m.v. med henvisning til miljøbeskyttelse.

§ 8, stk. 1, nr. 2

Forbrugerbegrebet skal forstås bredt. Der tænkes ikke alene på den endelige forbruger, men tillige på mellemlid i distributionen (brugere). Lovforslagets forbrugerbegreb går derfor ud over forbrugerbegrebet i forbrugerlovgivningen. Når lovforslaget ikke anvender et andet begreb, skyldes det sammenhængen med Traktatens artikel 85, stk. 3, der i den danske oversættelse bruger begrebet »forbrugere«.

Fordele for forbrugerne kan følge af omkostningsreduktioner, forbedring af distributionen, miljømæssige forbedringer eller et højere serviceniveau. Også et højere kvalitetsniveau kan indebære fordele for forbrugerne, i hvert fald hvis det kan opnås med uændret eller endog faldende prisniveau.

Inden for visse brancher kan der være betydelige konkurrencemæssige fordele knyttet til store produktionsanlæg, landsdækkende distribution og lignende. Hvis to eller flere mindre virksomheder ønsker at samarbejde for at blive et mere konkurrencedygtigt alternativ til større virksomheder på markedet, og bliver konkurrencen og dermed effektiviteten i den pågældende branche herved forøget, må betingelserne i nr. 1 og 2 anses for opfyldt. Kravene efter stk. 1, nr. 3 og 4, vil dog skulle afstemmes i forhold til de positive virkninger, som aftalerne har for en styrkelse af effektiviteten i distributionen og produktionen og fordelene for forbrugerne herved.

I almindelighed vil tilstedeværelsen af et aktuelt eller dog potentielt konkurrencetryk være afgørende for, om fordele ved aftalen m.v. vil komme forbrugerne til gode, idet aftaleparterne i tilfælde af stærk konkurrence på det pågældende marked vil være

tvunget til at lade fordelene ved f.eks. en omkostningsreduktion komme forbrugerne til gode i form af lavere priser. Vurderingen af, om en aftale m.v. vil medføre fordele for forbrugerne, hænger derfor snævert sammen med vurderingen af, om der vil være tilstrækkelig aktuel eller potentiel konkurrence, jf. betingelsen herom i nr. 4.

§ 8, stk. 1, nr. 3

Det er alene nødvendige konkurrencebegrænsninger, der kan opnå en fritagelse i medfør af § 8, stk. 1. Dette indebærer, at der stilles krav om, at aftaleparterne ikke vil kunne nå de samme mål ved hjælp af mindre indgribende foranstaltninger (proportionalitetsprincippet). Det er således ikke tilstrækkeligt, at konkurrencebegrænsningerne medfører konkrete fordele efter nr. 1, men begrænsningerne skal tillige kunne anses for nødvendige for, at aftalen m.v. kan få disse fordele.

I Kommissionens fritagelsespraksis har anvendelsen af proportionalitetsprincippet ofte ført til, at fritagelse er blevet afvist, eller at en aftale m.v. dog har måtte ændres på en række punkter, hvor konkurrencebegrænsningerne gik videre end aftalens m.v. formål nødvendiggjorde. Som eksempel kan nævnes, at aftaler om kapacitetsreduktioner ikke må indeholde bestemmelse om fælles prisfastsættelse eller produktionskvoter.

§ 8, stk. 1, nr. 4

Ifølge den sidste betingelse kræves det, at der opretholdes et konkurrenceminimum. Ved vurderingen af, om aftalen m.v. vil kunne eliminere konkurrencen, skal der både tages hensyn til hvor meget konkurrence, der vil være tilbage mellem aftaleparterne, og til muligheden for konkurrence fra andre virksomheder på markedet. Hvis en aftale m.v. vil føre til, at konkurrencen mellem aftaleparterne i det væsentlige ophæves, vil en fritagelse alene kunne gives, hvis der fra andre virksomheder på markedet kan forventes et væsentligt konkurrencetryk. Hvis en aftale m.v. omvendt kun på snævert afgrænsede områder begrænser konkurrencen mellem aftaleparterne, vil en stor markedsandel ikke i sig selv forhindre fritagelse af en sådan aftale. Jo større en del af markedet en konkurrencebegrænsende aftale m.v. dækker, jo vanskeligere vil det være for aftaleparterne at opfylde dette kriterium, og dermed kriterierne for en fritagelse efter § 8, stk. 1.

§ 8, stk. 2

Traktatens artikel 85, stk. 3, fastsætter de indholdsmæssige betingelser for, at en aftale m.v. kan

fritages fra forbudet i artikel 85, stk. 1, mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Efter forordning nr. 17/62 artikel 4, stk. 1, kan en sådan fritagelse alene opnås, hvis aftalen m.v. er blevet anmeldt til Kommissionen. Omvendt har Kommissionen pligt til at behandle alle sådanne anmeldelser og dermed træffe afgørelse om, hvorvidt betingelserne for, at en aftale m.v. kan opnå individuel fritagelse, er opfyldt.

En tilsvarende procedure med en forudgående anmeldelse og administrativ afgørelse om fritagelse er indsat i lovforslaget ved § 8, stk. 2.

Også i den gældende konkurrencelov findes der i § 5 en bestemmelse om anmeldelse af konkurrencebegrænsende aftaler m.v. Anmeldelsespligten efter den gældende konkurrencelov har imidlertid et andet udgangspunkt og tjener et andet formål end anmeldelse efter lovforslagets § 8, stk. 2.

Efter den gældende konkurrencelov er det alene aftaler m.v. med en dominerende indflydelse på markedsfordelene, der er undergivet anmeldelsespligt, mens lovforslagets § 8, stk. 2, sammenholdt med § 6, stk. 1, omfatter enhver konkurrencebegrænsende aftale m.v., der ikke opfylder de kvantitative kriterier, der er fastsat i lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 1, eller nr. 2. Endvidere er der den forskel, at der efter den gældende konkurrencelovs § 5 er tale om en strafsanktioner egentlig anmeldelsespligt, mens anmeldelse efter lovforslagets § 8, stk. 2, ikke er en pligt i sig selv, men en betingelse for at opnå individuel fritagelse fra det generelle forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler i § 6, stk. 1.

Konkurrencerådet kan fastsætte nærmere regler for anmeldelse, herunder foreskrive brug af særlige anmeldelsesskemaer. Såfremt en aftale m.v. er anmeldt til Kommissionen med henblik på fritagelse efter artikel 85, stk. 3, kan anmeldelse til Konkurrencestyrelsen ske ved fremsendelse af en kopi af den anmeldelse, som er indgivet til Kommissionen, jf. § 4.

§ 8, stk. 3

Ifølge § 8, stk. 3, skal en fritagelse efter § 8, stk. 1, angive fra hvilket tidspunkt, den gælder, og i hvor lang tid den er gældende. Tidspunktet for fritagelsen vil typisk være fra anmeldelsestidspunktet. Hvis der efter anmeldelsen er foretaget ændringer af aftalen m.v., som har været afgørende for Konkurrencerådets indrømmelse af fritagelsen, får fritagelsen først gyldighed fra ændringen af aftalen m.v. En aftale m.v. vil ikke kunne blive tillagt gyldighed forud for anmeldelsestidspunktet.

Den periode, en fritagelse gives for, afhænger bl.a. af, hvor sikker analysen af de forhold, der betinger fritagelsen, er – herunder navnlig med hensyn til den

fremtidige udvikling. Jo mindre sikkerhed, des kortere periode.

Endvidere fremgår det af § 8, stk. 3, at Konkurrencerådet kan meddele vilkår til en fritagelse efter § 8, stk. 1. Som hovedregel vil der blive meddelt vilkår til en fritagelse, i hvert fald i form af indberetningspligt. Som udgangspunkt vil vilkårene blive mindre byrdefulde for virksomhederne, jo kortere fritagelsesperioden er. Antallet af vilkår vil navnlig afhænge af fritagelsesperiodens længde.

§ 8, stk. 4

Af § 8, stk. 4, fremgår, at Konkurrencerådet efter begæring forlænger en fritagelse, såfremt betingelserne i § 8, stk. 1, fortsat er tilstede. Dette kræver dog en fornyet anmeldelse af aftalen m.v., for at Konkurrencerådet kan fastslå, om samtlige kriterier i § 8, stk. 1, fortsat er tilstede, ligesom Konkurrencerådet har mulighed for at ændre på de vilkår, der tidligere har været knyttet til fritagelsen, såfremt der er behov herfor. Ved en forlængelse af en fritagelse efter § 8, stk. 4, skal det angives, fra hvilket tidspunkt fritagelsen gælder, og i hvor lang tid den er gældende.

§ 8, stk. 5

Ud fra retssikkerhedsmæssige betragtninger er det fundet hensigtsmæssigt at indføje bestemmelser om tilbagekaldelse i § 8. En afgørelse om individuel fritagelse eller en forlængelse heraf er en begunstigende forvaltningsakt af afgørende betydning for virksomhedernes retsstilling. Det er derfor præciseret i § 8, stk. 5, hvornår der foreligger særlige hensyn, der kan begrunde en tilbagekaldelse. Af Kommissionens hidtidige praksis fremgår, at Kommissionen stort set aldrig har benyttet sig af muligheden for at tilbagekalde en individuel fritagelse.

Ifølge nr. 1 kan Konkurrencerådet tilbagekalde en fritagelse, hvis de faktiske forhold har ændret sig på et for afgørelsen væsentligt punkt. Denne betingelse vedrører forhold, som ikke kunne forudses, og som parterne ikke nødvendigvis har haft indflydelse på.

I væsentlighedsbetingelsen ligger, at mindre ændringer i de faktiske forhold ikke vil kunne begrunde en tilbagekaldelse af en fritagelse, specielt ikke hvis fritagelsen er givet for en kortere periode. Hvis fritagelsen er givet for en længere årrække, og ændringer i markedsfordelene medfører, at fritagelsen nu vil skade konkurrencen alvorligt, kan en tilbagekaldelse dog være nødvendig. Mindre ændringer i de faktiske forhold kan dog begrunde en ændring af betingelserne for fritagelsen, men Konkurrencerådet forudsættes at administrere denne mulighed med tilbageholdenhed. Hvis det findes nødvendigt med en tilbage-

F. t. Konkurrence Lov

kaldelse på grund af ændringer i de faktiske forhold, vil der blive indrømmet aftaleparterne m.v. en vis frist til at få ændret deres aftaler m.v., således at de ikke rammes af forbudet i lovforslagets § 6.

Ifølge nr. 2 kan Konkurrencerådet ændre eller tilbagekalde en fritagelse, hvis deltagerne i aftalen m.v. ikke overholder stillede vilkår. Det følger af almindelige forvaltningsretlige regler om proportionalitet, at mindre overtrædelser af meddelte vilkår ikke medfører, at fritagelsen kan tilbagekaldes.

I det omfang, virksomhederne over for Konkurrencerådet afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, vil rådet normalt tilbagekalde fritagelsen, jf. nr. 3. Beslutningsgrundlaget har i så fald været forkert, medmindre der er tale om oplysninger, som har været uden betydning for vurderingen af, om fritagelsesbetingelserne var opfyldt.

Det er alene urigtige eller vildledende oplysninger, som virksomhederne har tilvejebragt til brug for Konkurrencerådet, som kan medføre tilbagekaldelse af afgørelsen. Hvis der er tale om urigtige oplysninger, som Konkurrencerådet af egen drift har indhentet fra andre end parterne eller disses repræsentanter, kan afgørelsen ikke tilbagekaldes efter nr. 3, men efter nr. 1.

Til § 9

Ifølge artikel 2 i Rådsforordning nr. 17/62 kan Kommissionen efter begæring fra en virksomhed udstede en såkaldt negativattest, hvor Kommissionen fastslår, at der ikke efter de forhold, som den har kendskab til, findes anledning til i medfør af Traktatens artikel 85, stk. 1, eller artikel 86, at skride ind over for en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis.

Årsagerne hertil kan set i relation til artikel 85, stk. 1, bl.a. være, at Kommissionen finder, at der enten ikke foreligger en mærkbar konkurrencebegrænsning eller, at der ikke foreligger en mærkbar påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

En negativattest kan have begrænset virkning. Den indebærer således, at Kommissionen på baggrund af de foreliggende oplysninger ikke ser anledning til at gribe ind over for den virksomhed, som har begæret negativattesten. Kommissionens afgørelse vil kunne tages op til revision, hvis forholdene ændrer sig. En negativattest er ikke en fritagelse, og det at have indgivet en ansøgning udelukker ikke, at der kan pålægges bøder. Der er dog tale om en beslutning, som kan efterprøves af Domstolen.

Fordelen ved at ansøge om en negativattest er set fra en virksomheds side, at det kan afklares – eventu-

elt på forhånd – om de væsentlige betingelser for, at forbudet finder anvendelse, overhovedet er til stede.

I § 9 foreslås en bestemmelse, som i det væsentlige svarer til bestemmelsen i Rådsforordning nr. 17/62. (I § 11, stk. 4, foreslås en dansk negativattest for så vidt angår misbrug af dominerende stilling).

Koncurrencerådet kan således ifølge § 9 efter anmeldelse fra en virksomhed m.v. erklære, at en aftale m.v. efter de forhold, som Konkurrencerådet har kendskab til, ikke falder ind under forbudet i § 6, stk. 1, og at der ikke er grundlag for at skride ind i medfør af § 6, stk. 4.

Udstedelsen af en erklæring efter § 9 forudsætter en anmeldelse, som indgives til Konkurrencestyrelsen. Det forudsættes, at såfremt en virksomhed m.v. har indgivet en anmeldelse efter § 9, har Konkurrencerådet pligt til at træffe en afgørelse.

En erklæring fra Konkurrencerådet efter § 9 medfører, at der ikke vil kunne pålægges bøder, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 23.

For så vidt angår de formelle regler for anmeldelse, henvises til bemærkningerne til § 8, stk. 2.

Finder Konkurrencerådet, at der ikke kan udstedes en erklæring efter § 9, er dette ensbetydende med, at den pågældende aftale m.v. er omfattet af forbudet i § 6. Hvis virksomheden ikke indgiver en anmeldelse om fritagelse efter § 8, kan der pålægges bøder, ligesom aftalen m.v. er ugyldig.

En erklæring binder Konkurrencerådet – dog ikke i det omfang, hvor Konkurrencerådets grundlag for afgørelsen ændrer sig, eller der gør sig forhold gældende, som Konkurrencerådet ikke havde kendskab til.

Hvis en virksomhed anmelder en aftale m.v. med henblik på kun at opnå en erklæring efter § 9, kan Konkurrencerådet ikke af sig selv undersøge, om betingelserne for en fritagelse efter § 8 er til stede.

Til § 10

§ 4 i lovforslaget indebærer, at aftaler m.v., der opfylder betingelserne i en EU-gruppefritagelse, ikke omfattes af forbudet i § 6.

I § 10 fastsættes, at erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet kan udstede særlige nationale gruppefritagelser, der fritager grupper af aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis fra forbudet i § 6, stk. 1.

Visse af EU-gruppefritagelserne indeholder markedsandele eller øvrige forhold, som er knyttet til fællesmarkedet som sådant, det vil sige, at gruppefritagelserne forudsætter et grænseoverskridende element – eksempelvis EU-gruppefritagelsen for ene-forhandlingsaftaler.

Gruppefritagelserne er begrundet i, at visse typer af konkurrencebegrænsende aftaler m.v. indebærer samfundsmæssige økonomiske fordele, som overstiger eller er væsentligere end de ulemper, som konkurrencebegrænsningen medfører.

For aftaler m.v., der kun har virkning i Danmark, ville det være urimeligt, om ikke også disse skulle kunne nyde godt af en gruppefritagelse, udstedt med henblik på danske forhold.

Dette indebærer, at de gruppefritagelser, som kan udstedes efter § 10, for det første kan være gruppefritagelser, der bygger på EU-gruppefritagelserne, men tilpasset danske forhold.

For det andet kan der gøre sig specielle konkurrenceforhold gældende i Danmark, som der ikke er gjort op med i en EU-gruppefritagelse. Dette kan nødvendiggøre specielle danske gruppefritagelser.

Sådanne særlige nationale gruppefritagelser skal fastlægges i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for opnåelse af individuel fritagelse efter bestemmelserne i § 8, stk. 1. En gruppefritagelse efter § 10 udstedes i overensstemmelse med EU-reglerne for et bestemt tidsrum.

Af specielle danske gruppefritagelser fra forbudet i § 6 tænkes bl. a. udstedt en fritagelse for detailhandelen, som det er tilfældet i Sverige. Den svenske gruppefritagelse for detailhandelen fastslår, hvad der er tilladt for kæder med en markedsandel på mindre end 15 pct., henholdsvis hvad der er tilladt for kæder med en markedsandel på 15 pct., men under 35 pct.

Den svenske gruppefritagelse indeholder ingen negative kriterier, som det kendes fra EU-gruppefritagelsesforordningerne, men alene positive kriterier for hvilke aftaleformer de to kædetyper må indgå.

Der er fælles regler for så vidt angår indkøbssamarbejde, fælles markedsføring, retten til at sælge de i fællesskab indkøbte varer, samt samarbejde om butiksetablering, finansielle og administrative tjenester m.v. De mindre kæder må i højere grad end de store kæder indgå aftaler m.v. om kalkulationshjælp samt prissamarbejde i den fælles markedsføring.

For begge kædetyper i den svenske gruppefritagelse gælder, at der alene må aftales maksimalpriser, samt at de indgåede aftaler m.v. alene må indgås mellem medlemmer af en og samme kæde.

En dansk gruppefritagelse for kædesamarbejde i detailhandelen vil skulle udformes under hensyn til konkurrenceforholdene på det danske marked, hvor detailhandelen er karakteriseret ved kapitalkæder, frivillige kæder og kædesamarbejde inden for brugsforeningsbevægelsen, hvis indbyrdes konkurrenceforhold skal afspejles i gruppefritagelsen.

Erhvervsministeren kan ændre eller ophæve en gruppefritagelse udstedt efter § 10, hvis forholdene har ændret sig på et punkt, der har været væsentligt for gruppefritagelsens udstedelse. I så fald fastsættes en tilpasningsfrist for aftaler m.v., som var omfattet af den oprindelige gruppefritagelse.

Til kapitel 3

Misbrug af dominerende stilling

Udformningen af § 11 er inspireret af bestemmelsen i artikel 86 i Traktaten. Til forskel fra forbudet i Traktatens artikel 86 er forbudet i § 11, stk. 1, ikke strafsanktioneret, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet, har modtaget et tilsvarende påbud efter § 11, stk. 3, inden for de seneste 5 år.

Bestemmelsen i § 11, stk. 2, angiver eksempler på misbrug, som Konkurrencerådet kan forbyde.

Såfremt Konkurrencerådet efter klage, af egen drift eller efter henvisning fra Kommissionen konstaterer, at en virksomhed har overtrådt forbudet, kan der udstedes påbud om at bringe overtrædelsen til ophør efter § 11, stk. 3. Overtrædelser af påbud udstedt i henhold til § 11, stk. 3, er sanktioneret med bødestraf efter § 23, stk. 1, nr. 4.

Til § 11

Virksomhedsbegrebet

§ 11 finder anvendelse på en eller flere virksomheder, som misbruger en dominerende stilling på markedet. Med hensyn til virksomhedsbegrebet henvises til bemærkninger til § 2, stk. 1, vedrørende begrebet erhvervsvirksomhed.

Hvis der er tale om et misbrug foretaget af to eller flere uafhængige virksomheder, og hvis dette misbrug er udslag af en aftale eller samordnet praksis mellem disse virksomheder, vil forholdet skulle afgøres efter § 6, jf. bemærkningerne til § 6 om aftalebegrebet, henholdsvis om samordnet praksis. Det fremgår heraf, at kravene til bevis for samordnet praksis er lempelige, hvis der har været kontakt mellem de pågældende virksomheder.

§ 11 finder endvidere anvendelse i tilfælde, hvor en offentlig virksomhed misbruger sin markedsdominans, selv om den dominerende stilling f.eks. skyldes en lovbestemt eneret.

Med hensyn til en (offentlig eller privat) forsynings- eller transportvirksomhed m.v. med en dominerende markedsposition, der udbyder tjenesteydelser på et marked, hvor der aktuelt eller potentielt er konkurrerende virksomheder, kan der bestå en mulighed for et misbrug af den dominerende stilling ved, at det pågældende selskab vanskeliggør eller

hindrer andre tjenesteudbydere nødvendige adgang til forsynings- eller transportvirksomhedens infrastruktur m.v. Disse andre kan være allerede eksisterende tjenesteudbydere eller nye tjenesteudbydere, der ønsker at komme ind på markedet.

Dominansbegrebet

Kommissionens og Domstolens praksis vil være vejledende ved fortolkningen af begrebet dominerende stilling i lovforslagets § 11. Dette indebærer ændrede betingelser i forhold til den gældende konkurrencelov for at statuere dominans. Efter Kommissionens og Domstolens praksis foreligger der en dominerende stilling, når en virksomhed indtager en så stærk økonomisk stilling, at den har mulighed for at hindre, at der opretholdes effektiv konkurrence på det pågældende marked, idet den nævnte stilling giver virksomheden mulighed for uafhængig adfærd i forhold til konkurrenter, kunder og i sidste instans forbrugerne.

Efter Kommissionens og Domstolens praksis er virksomhedens markedsandel et vigtigt kriterium for vurderingen af, om der foreligger dominerende stilling. I de tilfælde, hvor markedsandelen ikke i sig selv er tilstrækkelig til at statuere dominerende stilling, må der inddrages supplerende kriterier. Der kan navnlig lægges vægt på den aktuelle og potentielle konkurrence på markedet, samt strukturelle og adfærdsmæssige forhold på det relevante marked.

En markedsandel på 25 pct. og derunder vil formentlig ikke være tilstrækkeligt til at statuere dominerende stilling. Med en så begrænset markedsandel vil en virksomhed sjældent være i stand til at hindre den effektive konkurrence gennem sin markedsstilling.

Markedsandele på mellem 25 og 40 pct. er formentlig ikke alene tilstrækkelige til at statuere dominans på det relevante marked. En dominerende stilling må derfor bekræftes ved supplerende kriterier.

Ved en markedsandel på over 40 pct. er der en formodning for, at virksomheden(erne) indtager en dominerende stilling på markedet. Dette gælder under alle omstændigheder i de tilfælde, hvor denne markedsandel er fastholdt over en længere periode.

En markedsandel på 50 pct. eller derover kan i sig selv udgøre beviset for, at der foreligger dominerende stilling.

En dominerende stilling forudsætter, at indflydelsen kan opretholdes over en vis periode. En midlertidig markedsandel af betydelig størrelse er derfor ikke i sig selv nok til at statuere dominerende stilling.

Det relevante marked

For at kunne vurdere, om der er tale om dominerende stilling, er det nødvendigt at afgrænse det relevante produktmarked og det relevante geografiske marked.

Markedsandelen for en virksomhed, som kan være stor på et snævert defineret produktmarked, f.eks. teglsten, kan være lille på et bredere defineret produktmarked, f.eks. byggematerialer. På tilsvarende måde kan en virksomhed have en stor markedsandel, hvis det geografiske marked afgrænses til en del af det danske marked, men lille hvis det geografiske marked f.eks. er hele Danmark. Afgrænsningen af det relevante produkt- og geografiske marked er derfor af væsentlig betydning for anvendelsen af § 11.

Det analytiske udgangspunkt ved afgrænsningen af det relevante marked er en efterspørgselsbetinget vurdering af, hvornår der er et betydeligt spring i kæden af substituerende produkter, teoretisk målt ved hjælp af krydspriselasticiteten imellem forskellige udbydere produkter eller tjenesteydelser til samme geografiske marked. Der skal anlægges en både statisk og dynamisk vurdering af den virksomme konkurrence. Krydspriselasticiteten udtrykker, i hvilket omfang forbrugernes efterspørgsel af beslægtede varer påvirkes af prisændringer.

Konkurrencerådet kan som sit analytiske udgangspunkt fra sag til sag vurdere, hvad de involverede virksomheder selv opfatter som det relevante marked. Det kan f.eks. komme til udtryk igennem markedsføringen: Hvilke kundegrupper henvender man sig til, hvilke anvendelsesområder har produktet (det funktionelle aspekt), og hvilke produkter sammenlignes det eventuelt med.

Ved produktmarked forstås markedet for de produkter og/eller tjenesteydelser, som forbrugerne betragter som substituerbare på grund af produkternes art, pris og anvendelse (funktion).

Et produktmarked kan bestå af et antal produktgrupper. Med en produktgruppe menes et produkt eller en mindre gruppe af produkter, som har næsten samme fysiske eller tekniske karakteristika, og som er substituerbare. Inden for en sådan produktgruppe er forskellen mellem de enkelte produkter ubetydelig og beror som regel kun på mærke- og/eller imageaspekter. Produktmarkedet vil normalt svare til den klassificering, som virksomhederne benytter i egen markedsføring.

Ved det relevante geografiske marked forstås det område, hvor de konkrete virksomheder afsætter deres produkter eller tjenesteydelser, som har tilstrækkelige homogene konkurrencevilkår, og som kan adskilles fra afgrænsede områder på grund af væsentlige forskelle i konkurrencevilkårene. Blandt de ele-

menter, som indgår ved identifikation af det geografiske marked, er varens eller tjenestens art og karakteristika, eventuelle barrierer for adgangen til det pågældende område, forbrugsvaner, store forskelle mellem virksomhedernes markedsandele i dette og tilgrænsede områder eller større prisforskelle.

Medens det er klart, at efterspørgselsmæssige forhold i sidste instans betinger markedsafgrænsningen, er det dog klart, at faktorer som smag, mode, mærkevarepræferencer m.v. normalt alene er af en ringe tidsmæssig interesse. Konkurrencesituationen fastlægges i nutidens markeder for varer og tjenesteydelser oftest ikke kun af de helt aktuelle konkurrenceforhold, men også på kort – og naturligvis i endnu højere grad på lang – sigt af den potentielle konkurrence. Dette taler mod en meget snæver markedsafgrænsning alene byggende på korttidskrydspriselasticitet. Et vare- eller tjenestemarked karakteriseres typisk af en kæde af substitutter, der langsigtet tilfredsstiller samme behov, og ved fastlæggelsen af markedet må der derfor også tages hensyn til den potentielle konkurrence og den forventede udvikling i substituerbarheden.

I overensstemmelse med EU-retten vil der hyppigt ved afgrænsningen af det relevante marked skulle tages hensyn til såkaldt udbuds substitution, det vil sige spørgsmålet om, hvorvidt andre udbydere af lignende varer vil være i stand til uden større omkostninger og på kort sigt at omlægge deres produktion til de pågældende varer. Denne indfaldsvinkel indebærer en ændring i forhold til den nuværende praksis.

Misbrugsbegrebet

§ 11, stk. 2, anfører en række eksempler på misbrug. Opregningen i nr. 1-4 er ikke udtømmende, men er alene en eksemplificering, jf. ordene »f.eks. foreligge ved...«. Eksemplerne er en vejledende illustration af typiske forhold, der kan være et misbrug, som har skadelig virkning efter bestemmelsen i § 11, stk. 1.

Parallelt til opregningen i EF-Traktatens artikel 86 er følgende misbrugsformer opregnet i § 11, stk. 2:

§ 11, stk. 2, nr. 1

§ 11, stk. 2, nr. 1, omfatter bl.a. misbrug, der består i fastsættelse af urimeligt høje priser til skade for efterspørgerne af varer eller tjenesteydelser. Efter Domstolens praksis kræves der imidlertid detaljeret bevis for, at der kan statuere urimeligt høje priser. Dette kan ske gennem en analyse af omkostningsstrukturen ved at sammenligne den pågældende vares salgspris med varens produktionspris og dermed

fastlægge fortjenstmargenen. På dette grundlag kan det vurderes, om der består et urimeligt forhold mellem de faktisk afholdte omkostninger og den faktisk opkrævede pris. I bekræftende fald må det undersøges, om der er tale om påtvængelse af en pris, som enten i sig selv eller i forhold til prisen for konkurrerende varer er urimelig. Domstolen har dog anført, at også andre metoder kan bringes i anvendelse med henblik på at opstille kriterier for, hvornår prisen for en vare eller en tjenesteydelse er urimelig.

Udgangspunktet ved vurderingen er, ligesom praksis efter den gældende konkurrencecelv, de priser, der ville dannes på markedet med virksom konkurrence.

Lovforslaget indebærer, at enkeltvarekalkulationsprincippet fortsat vil være udgangspunktet. Dette betyder, at der foretages en analyse af omkostningsstrukturen med henblik på beregning af de omkostninger, som medgår til at fremstille det enkelte produkt. Producerer virksomheden flere ydelser eller produkter, skal beregningen foretages for hver enkelt af disse produkter. Anvendelsen af dette princip ligger både i forlængelse af Domstolens praksis og i forlængelse af hidtidig praksis efter den gældende konkurrencecelv.

Bedømmelsen af omkostningsstrukturen skal foretages på grundlag af forholdene i en virksomhed, der drives på en teknisk og kommercielt hensigtsmæssig måde. Som ved administrationen af den gældende konkurrencecelv tages udgangspunkt i de regnskabsmæssige vurderingsprincipper, som normalt anvendes i branchen eller virksomheden. Dette har normalt ført til, at kostprincippet er anvendt. Det afgørende er, at det samme princip lægges til grund i hele den periode, der bedømmes.

Enkeltvarekalkulationsprincippet kan fraviges, hvor vægtige hensyn, herunder til forsknings- og udviklingsintensive produktionsmåder, taler derfor.

Ved vurderingen af om urimelige købs- eller salgspriser foreligger, skal det afgøres, om prisen eller avancen klart overstiger, hvad der såvel med hensyn til størrelse som varighed ville kunne opnås på et marked med virksom konkurrence. Den nærmere fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Ved vurderingen af, hvad der er en rimelig indtjening, tages der udgangspunkt i markedsforholdene. Hvis en virksomhed under fri prisdannelse og konkurrence kan opretholde et givet prisniveau, kan prisen ikke være urimelig.

Lave priser er sammen med kvalitet og service normalt de konkurrenceparametre, som virksomhederne benytter for at kunne vinde markedsandele. I

princippet er skarp priskonkurrence et samfundsmæssigt ønskværdigt fænomen, og hvis en væsentlig lavere pris er resultatet af stordriftbetinget omkostningseffektivitet, er dette ikke kun konkurrencemæssigt acceptabelt, men i fuld overensstemmelse med den effektivitetsmålsætning, der er grundlæggende for al konkurrencelovgivning. En dominerende virksomhed vil dog kunne misbruge sin markedsdominans, hvis den benytter urimeligt lave priser (predatory pricing – »dræbende priskrig«) i en længere periode med henblik på at fortrænge svagere stillede konkurrenter, der ikke i længere tid er i stand til at holde lige så lave priser. Forudsætningen for, at der kan være tale om urimeligt lave priser, er dog, at den lave pris ikke skyldes en stordriftbetinget effektivitet, men alene er betinget af større kapitalstyrke. Dette vil nemlig være indikation for, at virksomheden har til hensigt at forhøje priserne, såsnart konkurrenten er fortrængt fra markedet.

§ 11, stk. 2, nr. 1, omfatter endvidere misbrug, der består i, at en dominerende virksomhed betinger sig, at der ved videresalg i efterfølgende omsætningsled skal overholdes mindstepriser eller -avancer.

Forbudet gælder både bestemmelser, der generelt retter sig mod efterfølgende omsætningsled og konkrete bestemmelser over for enkeltvirksomheder.

§ 11, stk. 2, nr. 2

§ 11, stk. 2, nr. 2, omfatter f.eks. leveringsnægtelse, det vil sige, at en virksomhed vægrer sig ved at levere f.eks. til aftagere, der ikke opfylder visse af den dominerende virksomheds fastsatte krav. Der kan også være tale om nægtelse af at levere reservedele til et allerede leveret produkt.

Lovforslaget skal administreres i overensstemmelse med Kommissionens og Domstolens praksis vedrørende leveringsnægtelser. Denne praksis svarer i vidt omfang til den nugældende konkurrencelovs praksis vedrørende leveringsnægtelser. Der er dog enkelte fravigelser. Bl.a. stiller Kommissionen og Domstolen krav til større markedsposition (dominanskravet).

Udgangspunktet ved leveringsnægtelser er, at leverandøren har ret til selv at bestemme, hvem denne ønsker at handle med. En klagers erhvervmæssige interesse i levering skal derfor afvejes over for leverandørens krav på frihed til selv at vælge sine forretningsforbindelser. Det er tillige en forudsætning, at der foreligger en konkurrencebegrænsning, som medfører eller vil kunne medføre skadelige virkninger.

Disse afvejninger indebærer, at en leverandør som udgangspunkt ikke vil kunne nægte at levere, såfremt:

- 1) adgangen til leverancer er af væsentlig betydning for den, der ønsker leverancerne,
- 2) leverandøren har en dominerende stilling på markedet, og
- 3) leverandøren ikke har givet en objektiv, saglig og rimelig begrundelse for leveringsnægtelsen, der administreres konsekvent af den pågældende.

§ 11, stk. 2, nr. 3

§ 11, stk. 2, nr. 3, omfatter f.eks. misbrug, der består i, at en virksomhed tilbyder visse af sine aftagere af varer eller tjenesteydelser rabatter eller bonus, som ikke ydes til andre aftagere, der under samme omstændigheder får leveret samme mængder.

Som hovedregel anses de omkostningsbegrundede rabat- og bonusformer, (det vil sige prisnedslag, der er begrundet i omkostningsbesparelser) ikke at medføre skadelige virkninger på priserne eller konkurrencen. Tværtimod kan de fremme en effektiv konkurrence, såfremt de baserer sig på objektive og rimelige kriterier og er kendte for køberne.

De efterspørgselsbetingede/afsætningsbegrundede rabat- og bonusformer (det vil sige prisnedslag, der alene baserer sig på afsætningsmæssige hensyn, f.eks. troskabsrabatter) vil derimod kunne påvirke konkurrencen mellem virksomhederne og dermed adgangen til markedet på en måde, der skader effektiviteten og strukturtilpasningen. Dette vil især være tilfældet på markeder, hvor mulighederne for aktiv konkurrence er begrænset, bl.a. som følge af virksomheder med dominerende indflydelse på konkurrencevilkårene.

En yderligere skærpelse foreligger i tilfælde, hvor der er knyttet en »engelsk klausul« til en aftale om rabat eller bonus, således at den dominerende virksomhed fra aftagerne får leveret detaljerede oplysninger om de mest favorable tilbud fra konkurrerende virksomheder med henblik på altid at kunne tilbyde priser, der ikke overstiger konkurrenternes laveste tilbudte priser.

Det vil imidlertid altid i hvert enkelt tilfælde være nødvendigt på grundlag af nærmere undersøgelser konkret at vurdere, hvorvidt de pågældende rabat- og bonusydelser har urimelige virkninger, herunder om de gives til imødegåelse af lignende rabat- og bonusydelser fra andre konkurrenter.

§ 11, stk. 2, nr. 4

§ 11, stk. 2, nr. 4, omfatter f.eks. »tying«, det vil sige, at en virksomhed, der besidder en stærk stilling på markedet for et produkt, gør brug af sin magt til at pålægge aftagerne af dette produkt løbende at af-

tage andre produkter, der befinder sig på et konkurrenceudsat marked.

Påbud om ophør

Bestemmelsen i § 11, stk. 3, giver Konkurrencerådet hjemmel til på eget initiativ, efter klage eller som følge af en henvisning fra Kommissionen, at give virksomheder påbud om at bringe en konkurrencebegrænsende adfærd omfattet af stk. 1 til ophør, jf. § 16. Et påbud vil i overensstemmelse med Konkurrencerådets hidtidige praksis være skriftligt. I påbudet ligger dels, at der foreligger en konkurrencebegrænsning i strid med § 11, stk. 1, dels at konkurrencebegrænsningen skal bringes til ophør.

Et påbud om ophør kan udstedes, så snart Konkurrencerådet konstaterer, at forbudet i stk. 1 er overtrådt.

Et påbud om, at en forbudt adfærd skal bringes til ophør, skal som udgangspunkt overholdes fra datoen, hvor påbudet meddeles. I ganske særlige tilfælde kan Konkurrencerådet dog indsætte en frist, inden for hvilken den forbudte adfærd skal bringes til ophør. Fristen fastsættes ud fra en afvejning af hensynet til virksomhedens praktiske mulighed for umiddelbart at bringe den konkurrencebegrænsende adfærd til ophør overfor hensynet til, at den effektive konkurrence genoprettes, herunder særligt hensynet til virksomheder, der direkte påvirkes af konkurrencebegrænsningen.

Et påbud kan endvidere indeholde særlige vilkår. Som eksempler herpå kan nævnes, at virksomheden skal ændre sine forretningsbetingelser, at virksomheden skal levere til en bestemt virksomhed på nærmere fastsatte vilkår eller lignende. Et vilkår må være proportionalt med konkurrencebegrænsningens karakter.

Overtrædelse af påbud udstedt i henhold til § 11, stk. 3, eller vilkår i disse er sanktioneret med bødestraf efter § 23, stk. 1, nr. 4. Forbudet i § 11, stk. 1, er derimod ikke strafsanktioneret, medmindre den virksomhed, som overtræder forbudet i stk. 1, inden for de seneste 5 år har modtaget påbud for en overtrædelse, der udgør et tilsvarende misbrug efter § 11, stk. 3, jf. § 23, stk. 1, nr. 2.

Det er hensynet til virksomhederne, der har begrundet, at forbudet i stk. 1 som udgangspunkt ikke er strafsanktioneret. Afgrænsningen af, hvornår en virksomhed er dominerende, og hvornår betingelserne for misbrug er opfyldt, kan være vanskelig at foretage. Virksomheder kan derfor have svært ved selv at bedømme, hvornår de overtræder forbudet i stk. 1. Har en virksomhed derimod inden for en periode af 5 år allerede én gang overtrådt forbudet i stk. 1, må der være en formodning for, at virksomheden er ble-

vet gjort opmærksom på forbudet og bekendt med den praktiske administration heraf.

Femårsfristen regnes fra datoen for påbudets meddelelse.

Erklæring om ikke-indgreb

Bestemmelsen i § 11, stk. 4, indeholder hjemmel til, at Konkurrencerådet efter anmeldelse fra en virksomhed kan erklære, at en given adfærd ikke er omfattet af forbudet i § 11, stk. 1. Anmeldelse indgives til Konkurrencestyrelsen. Det forudsættes, at såfremt en virksomhed m.v. har indgivet en anmeldelse efter § 11, stk. 4, har Konkurrencerådet pligt til at træffe en afgørelse. Der henvises til bemærkningerne til § 9.

Til kapitel 4

Meddelelse om fusioner m.v.

For at sikre Konkurrencestyrelsen en mulighed for at følge udviklingen på markederne, indeholder lovforslagets § 12 en pligt for virksomheder til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrencestyrelsen. Undladelse af at give meddelelse er underlagt bødestraf, jf. lovforslagets § 23, stk. 1, nr. 3.

Til § 12

Med lovforslagets § 12, stk. 1, indføres pligt til at meddele fusioner, virksomhedsovertagelser og sammenlægninger af virksomheder til Konkurrencestyrelsen. Meddelelsen vil ikke i sig selv give anledning til, at der indledes en undersøgelse vedrørende misbrug af dominerende stilling. Bestemmelsen er begrundet i, at Konkurrencestyrelsen bør være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse større virksomheders fremtidige markedsadfærd.

Meddelelsespligten er også tænkt som et hjælpemiddel til at give Konkurrencestyrelsen et overblik over virksomhedskoncentrationen inden for de forskellige brancheområder.

Meddelelse skal først ske, når fusionen m.v. har fundet sted.

Fusionsbegrebet skal forstås i overensstemmelse med aktie- og anpartsselskabslovens fusionsregler. Der kan her være tale om enten de såkaldte uegentlige fusioner, hvor et eller flere selskaber fusioneres ind i et andet, eller de egentlige fusioner, hvor to eller flere selskaber fusioneres til et nyt selskab.

Med hensyn til et såkaldt joint venture, en separat virksomhed, som kontrolleres i fællesskab af to eller

flere virksomheder, behandles det efter reglerne i kapitel 2. Der henvises til bemærkningerne til § 6.

Ved virksomhedsovertagelser forstås i denne bestemmelse erhvervelse af så stor en del af en virksomheds kapital eller stemmerettigheder, at den eller de virksomheder eller den personkreds, der overtager kapitalandelen eller stemmerettighederne, opnår en bestemmende indflydelse på selskabets dispositioner.

Sammenlægninger af virksomheder skal i denne sammenhæng forstås som et samlebegreb for øvrige virksomhedskoncentrationer, som ikke kan siges at være fusioner i selskabsretlig forstand eller en decideret virksomhedsovertagelse. Et eksempel kunne være sammenlægning af to andelsselskaber.

Det foreslås at undtage koncerninterne fusioner mellem moderselskaber og datterselskaber samt fusioner mellem datterselskaber. En fusion må anses for koncernintern, når det ene af de fusionerende selskaber har bestemmende indflydelse i de øvrige deltagere i fusionen, eller når fusionsdeltagerne direkte eller indirekte er undergivet bestemmende indflydelse fra samme virksomhed. I disse tilfælde sker der ikke yderligere koncentration af indflydelsen på markedsandelen, hvorfor disse former for fusion ikke er omfattet af meddelelsespligten.

De meddelelsespligtige fusioner m.v. er ikke omfattet af offentlighedsloven, jf. § 13, stk. 1, hvorfor der ikke kan gives aktindsigt i de meddelte oplysninger. Derimod vil Konkurrencerådet som hidtil under iagttagelse af bestemmelsen om undtagelse fra offentlighed i § 13, stk. 4, kunne offentliggøre oplysninger om fusioner m.v. Der henvises til bemærkningerne til § 13.

I medfør af lovforslagets § 12, stk. 2, har erhvervsministeren hjemmel til efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet at udstede bekendtgørelse om omfanget af meddelelsespligten i henhold til § 12, stk. 1.

Bekendtgørelsen kan angive en nedre grænse for meddelelsespligtens omfang baseret f.eks. på fusionsparternes omsætning eller andre begrænsninger i meddelelsespligtens omfang.

Til kapitel 5

Offentlighed

Til § 13

I den gældende konkurrencelov er offentlighed og gennemsigtighed det bærende princip. Den vide gennemsigtighed i den oprindelige lov blev begrænset i 1992, da offentlighedens almindelige adgang til aktindsigt i Konkurrencerådets sager blev begrænset

til sager vedrørende aftaler og vedtagelser, der er anmeldelsespligtige efter konkurrencelovens § 5, samt oplysninger, der er indberettet i henhold til konkurrencelovens § 7, nr. 1, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig virksom.

Parters rettigheder er reguleret af forvaltningsloven og berøres ikke af forslaget.

Samlet indebærer lovforslaget, at gennemsigtighedsprincippet, som det kendes i den gældende konkurrencelov, afskaffes. Der vil dog fortsat være behov for forbrugeroplysende gennemsigtighed, f.eks. undersøgelser om pris- og rabatforhold eller forretningsbetingelser i en branche, fakturering eller anden dokumentation for prisberegning m.v. Den forbrugeroplysende gennemsigtighed adskiller sig fra konkurrencemæssig gennemsigtighed ved, at gennemsigtigheden begrænses til markedsføringsforhold, der er relevante for dispositioner i forbrugerforhold, mens konkurrencemæssig gennemsigtighed også omfatter en virksomheds interne forretningsforhold. Det foreslås, at bestemmelserne om forbruger-gennemsigtighed ligesom bestemmelserne i den gældende konkurrencelov om mærkning eller skiltning med pris og mængde overføres til forbrugerlovgivningen, jf. § 28.

Endvidere er det fundet nødvendigt at medtage en generel hjemmel for Konkurrencerådets offentliggørelser af oplysninger.

Det foreslås i stk. 1, at sager efter konkurrenceloven generelt undtages fra offentlighed. Dog er der offentlighed om sager vedrørende fastsættelse af regler efter konkurrenceloven, hvor ministeren typisk skal indhente en udtalelse fra Konkurrencerådet, eller hvor Konkurrencerådet selv fastsætter regler. Efter denne bestemmelse finder offentlighedsloven alene anvendelse på sager om fastsættelse af bestemmelser i medfør af konkurrenceloven.

Det foreslås i stk. 2, at Konkurrencerådets henvendelser og vedkommende myndigheders svar efter § 2, stk. 2, anmeldelser efter § 2, stk. 3, 1. pkt., samt afgørelser truffet i medfør af loven, kan offentliggøres. Det må anses for at være af generel interesse for virksomhederne og offentligheden iøvrigt at få kendskab til disse afgørelser og anmeldelser og dermed til praksis på disse områder.

Forslagets stk. 3 medfører, at Konkurrencerådet i lighed med andre myndigheder kan offentliggøre, hvad rådet beskæftiger sig med, eller mere generelt oplysende redegørelser, eksempelvis de redegørelser om fusioner, som Konkurrencerådet efter den gældende lov har udsendt.

Ved offentliggørelse af oplysninger efter stk. 3 vil bestemmelsen i stk. 4 finde tilsvarende anvendelse. Ligeledes vil forvaltningsrettens regler om tavsheds-

pligt og videregivelse af oplysninger finde anvendelse.

Som en undtagelse fra stk. 2 og 3 foreslås det i stk. 4, 1. pkt., at oplysninger om tekniske forhold og drifts- og forretningshemmeligheder, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, som oplysningen angår, undtages fra Konkurrencerådets mulighed for offentliggørelse.

Det er i stk. 4, 1. pkt., tilsigtet at skabe overensstemmelse med undtagelserne i offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2, idet dog »drifts- og forretningshemmeligheder« er en mere snæver formulering. Det skyldes, at det vil gøre formålet med offentliggørelse af afgørelser illusorisk, hvis forretningsforhold som sådan kan undtages fra offentlighed. Det er af væsentlig betydning for forståelsen og anvendelsen af en afgørelse, at det er muligt i et vist omfang at referere faktuelle oplysninger vedrørende drifts- og forretningsforhold.

Det foreslås samtidig generelt at undtage oplysninger om enkelte kunders forhold i virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet, fra Konkurrencerådets offentliggørelse af afgørelser, jf. stk. 4, 2. pkt.

I overensstemmelse med den gældende lov gives der i stk. 5 rådets formand kompetence til at bestemme, om oplysninger og i givet fald i hvilken form disse kan tilgå rådets medlemmer. Denne kompetence er eksklusiv og endelig.

Til kapitel 6

Konkurrencemyndigheden. Organisation og beføjelser

Efter lovforslaget vil administrationen af konkurrence-loven blive varetaget af et uafhængigt kollegialt råd, Konkurrencerådet. Rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet, Konkurrencestyrelsen, der herudover fungerer som en styrelse med en række andre opgaver.

Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Afgørelser efter loven kan ikke indklages for erhvervsministeren, men kan alene ankes til Konkurrenceankenævnet. Afgørelserne vil i sidste ende kunne indbringes for domstolene.

Med baggrund i rådets funktion foreslås det at ændre rådets nuværende sammensætning af dels uafhængige medlemmer, dels medlemmer udpeget efter indstilling fra organisationerne. Det har vist sig, at en væsentlig del af rådets virksomhed vedrører of-

ferentlig erhvervsvirksomhed og regulering heraf. På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at personer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed repræsenteres i rådet. Endvidere forudsættes rådet at repræsentere en bredere samfundsmæssig sagkundskab. Den foreslåede bestemmelse medfører en udvidelse af antallet af medlemmer af Konkurrencerådet i forhold til i dag.

Til § 14

Ifølge § 14, stk. 1, er det Konkurrencerådet, der påser overholdelsen af denne lov og bestemmelser udstedt i medfør heraf, jf. dog § 2, stk. 2, 2. pkt., hvoraf det fremgår, at afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering m.v., træffes af den myndighed m.v., der har fastsat reguleringen, eller, såfremt reguleringen er fastsat ved lov eller EU-forordning, af vedkommende minister.

Det fremgår endvidere, at Konkurrencerådet kan træffe beslutning om at undlade at behandle sager, hvis Kommissionen har den samme sag under behandling efter EU-konkurrencereglerne. Denne regulering af håndhævelsen af den danske konkurrence-lov hænger sammen med gennemførelsen af et one-stop-shop princip, som for så vidt angår den materielle regulering er behandlet i lovforslagets § 4.

Med formuleringen »Konkurrencerådet afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse« i § 14, stk. 1, 3. pkt., præciseres det, at der ikke foreligger nogen ubetinget pligt til at behandle en klage. Konkurrencerådet kan således, under hensyntagen til prioriteringen af rådets arbejde, beslutte at afvise at behandle klager af mindre betydning. I sager om fritagelser efter § 8 samt erklæringer om ikke-indgreb efter § 9 og § 11, stk. 4, vil Konkurrencerådet dog være forpligtet til at behandle sagen og træffe afgørelse. Beslutning om afvisning vil ikke kunne ankes. Beslutningen vil i stedet kunne indbringes for domstolene og Folketingets Ombudsmand, jf. bemærkningerne til § 19.

Bestemmelsen i § 14, stk. 1, 4. pkt., betyder, at Konkurrencerådet skal holde sig løbende orienteret om Kommissionens tiltag i relation til virksomheder, der er omfattet af den danske konkurrence-lov. Så snart det kommer til Konkurrencerådets kendskab, at Kommissionen har taget en sag op, bør det overvejes, om en dansk sag vedrørende samme konkurrencebegrænsning bør afvente Kommissionens afgørelse.

Som hovedregel må Konkurrencerådet afstå fra at behandle sager, hvis Kommissionen har indledt procedure vedrørende de samme konkurrencebegræns-

ninger med henblik på forbud efter artikel 85, stk. 1, eller artikel 86, eller med henblik på fritagelse efter artikel 85, stk. 3. Derimod vil det forhold, at Kommissionen har indledt procedure med henblik på udstedelse af negativattest eller har afvist en klage, som oftest ikke forhindre behandlingen af en sag efter de danske konkurrenceregler, idet et sådant skridt er udtryk for, at Kommissionen er af den opfattelse, at forholdet ikke er omfattet af EU-konkurrencereglerne, typisk fordi der ikke er tale om en mærkbar påvirkning af samhandelen. Der kan på den anden side forekomme tilfælde, hvor det er klart, at Kommissionen har taget stilling til, om et forhold udgør en konkurrencebegrænsning, og Konkurrencerådet bør ved sin stillingtagen tage hensyn hertil ved behandlingen af samme spørgsmål.

Kommissionen indleder som regel først procedure på tidspunktet for meddelelse af klagepunkter eller ved offentliggørelsen i EF-Tidende af en artikel 19, stk. 3-meddelelse efter forordning nr. 17/62 om, at Kommissionen har til hensigt at give en individuel fritagelse efter artikel 85, stk. 3, eller træffe beslutning om negativattest. Kommissionen kan dog også indlede procedure på et tidligere stadium i sagsbehandlingen, f.eks. når den over for en virksomhed begærer fornødne, nærmere definerede oplysninger.

Der kan dog tænkes situationer, hvor der vil være behov for, at Konkurrencerådet, uanset at Kommissionen har indledt procedure, kan fortsætte sagsbehandlingen. Der kan på det danske marked gøre sig så specielle forhold gældende, at den danske sag vanskeligt vil kunne afvente en beslutning eller stillingtagen fra Kommissionen. Det vil i så fald påhvile Konkurrencerådet at godtgøre, at det er nødvendigt at fortsætte sagsbehandlingen, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 4. Det forudsættes, at sådanne sager er af så principiel betydning, at de behandles af Konkurrencerådet.

Efter stk. 2 skal Konkurrencestyrelsen stille sekretariatsbistand til rådighed for rådet og varetage den daglige administration af loven.

Konkurrencerådet og Konkurrencestyrelsen er ved administrationen af konkurrenceloven uafhængige af erhvervsministeren. Dette indebærer, at erhvervsministeren ikke har instruktionsbeføjelser med hensyn til sagernes behandling, ligesom erhvervsministeren ikke kan ændre eller omgøre rådets eller styrelsens afgørelser. Konkrete afgørelser kan således ikke indbringes for ministeren, men alene for Konkurrenceankenævnet.

I stk. 3 bemyndiges erhvervsministeren til at fastsætte Konkurrencerådets forretningsorden, ligesom ministeren fastsætter nærmere regler for Konkurrencerådets og Konkurrencestyrelsens virksomhed.

Rådet forudsættes at behandle sager af principiel eller særlig stor betydning, samt sager i hvilke der foreligger særlig tvivl, mens den daglige administration af loven forudsættes varetaget af Konkurrencestyrelsen på rådets vegne.

Rådet forudsættes som hidtil at behandle sager om henvendelse til offentlige myndigheder i de tilfælde, hvor en erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsning er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering, jf. lovforslagets § 2, stk. 2.

Endelig er Konkurrencerådet tillagt kompetence til at afgive udtalelse til erhvervsministeren om udstedelse af administrative forskrifter samt gruppefritagelser.

Konkurrencestyrelsen vil i forbindelse med administrationen af loven få brug for at samarbejde tæt med såvel Kommissionen som med andre nationale konkurrencemyndigheder bl.a. med henblik på udveksling af oplysninger. Det vil navnlig være nødvendigt for Konkurrencestyrelsen at have et tæt samarbejde med Kommissionen bl.a. af hensyn til administrationen af det one-stop-shop princip, som foreslås i § 4 og i § 14, stk. 1, 4. pkt.

Efter udløbet af en overgangsperiode på 2 år efter konkurrencelovens ikrafttræden bør arbejdsdelingen mellem Konkurrencerådet og Konkurrencestyrelsen tages op til overvejelse. Såfremt det viser sig, at den fastsatte arbejdsdeling medfører uhensigtsmæssigt lange sagsbehandlingstider, kan det overvejes, om der skal indføres tidsfrister for sagsbehandlingen. Her tænkes udelukkende på sagbehandlingstider i relation til anmeldelser efter lovforslagets § 8, stk. 2, § 9 og § 11, stk. 4.

Til § 15

Antallet af medlemmer af Konkurrencerådet og rådets sammensætning foreslås ændret i forhold til den gældende lov. Det har vist sig, at offentlig erhvervsvirksomhed og offentlig regulering af erhvervsvirksomhed udgør en væsentlig del af rådets virksomhed. På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at rådet besidder et alsidigt kendskab til både offentlig og privat erhvervsvirksomhed. Endvidere bør rådet repræsentere en bredere samfundsmæssig sagkundskab. Efter erhvervsministerens nærmere bestemmelse udnævner ministeren syv medlemmer efter indstilling fra erhvervsorganisationer, ét medlem efter indstilling fra forbrugerorganisationer og to medlemmer med særlig indsigt i offentlig erhvervsvirksomhed efter indstilling fra de kommunale organisationer. Der vil således efter lovforslaget være 9 medlemmer af rådet samt formanden, som skal være uafhængige af erhvervsinteres-

ser. Et af disse medlemmer skal have særlig indsigt i statslig erhvervsvirksomhed.

Det foreslås endvidere, at rådets medlemmer udnævnes for en periode af op til 4 år.

Stk. 2 indebærer, at der til forskel fra den gældende konkurrence Lov udpeges faste stedfortrædere for Konkurrencerådets medlemmer.

Til § 16

I § 16 angives de beføjelser, der bl.a. kan anvendes i forbindelse med påbud efter § 6, stk. 4, og § 11, stk. 3. Påbudsbestemmelserne i § 16 er ligestillede, alternative beføjelser, som kan anvendes over for forskellige former for konkurrenceskadelige tiltag. Opregningen er ikke udtømmende med hensyn til Konkurrencerådets mulighed for at gribe ind med påbud. Afhængig af konkurrencebegrænsningens art og virkninger må der konkret tages stilling til, hvorledes konkurrencebegrænsningen mest hensigtsmæssigt kan bringes til ophør. Der er dog i § 16, stk. 1, opregnet de mest almindeligt forekommende typer af påbud.

Svarende til formuleringen i den nugældende konkurrence Lovs § 12, stk. 1, 1. led, giver bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, hjemmel til at udstede påbud om hel eller delvis ophævelse af aftaler, vedtagelser eller forretningsbetingelser.

Hjemlen til at udstede påbud om, at angivne priser eller avancer ikke må overskrides, er givet i stk. 1, nr. 2. Den nærmere fastlæggelse af prisen eller avancen må ske gennem en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Der kan derfor ikke kræves et egentligt bevis for, hvad prisen eller avancen ville være, men der kræves en sandsynliggørelse.

Påbud kan ske i form af fastsættelse af priser eller avancer, der ikke må overskrides, eller ved fastsættelse af bestemte kalkulationsregler, der skal anvendes ved beregningen af priser og avancer. Der er her ved tilsigtet den størst mulige fleksibilitet i forbindelse med påbud vedrørende priser og avancer, hvor der fortsat kan foretages prisregulering således, at virksomheden m.v. får mulighed for og tilskyndelse til at forbedre effektiviteten.

Efter stk. 1, nr. 3, kan der udstedes påbud til en virksomhed om at sælge til nærmere angivne købere på virksomhedens sædvanligt gældende vilkår for tilsvarende salg. Virksomheden kan dog altid kræve kontant betaling eller betryggende sikkerhed.

Efter stk. 1, nr. 4, gives hjemmel til at udstede et påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds eksisterende infrastrukturfacilitet, der er nødvendig for at kunne udbyde en vare eller tjenestey-

delse. Det kan f.eks. være adgang til et elnet, havn eller lufthavn. Hjemlen til at udstede påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds infrastrukturfacilitet omfatter alene de tilfælde, hvor potentielle konkurrerende virksomheder er afskåret fra selv at opbygge de fornødne faciliteter.

På teleområdet er spørgsmålet om adgang til infrastrukturfaciliteter udtømmende reguleret via samtrafiklovgivningen, ligesom adgangen til jernbane og lufthavnfaciliteter i hovedsagen er EU-reguleret.

For havne, hvortil der er offentlig adgang, er det et generelt princip, at en havn har pligt til at modtage skibe i det omfang, pladsforholdene tillader det. Vedrørende statshavne skal et eventuelt påbud om at give tredjeparter adgang til havnefaciliteter i en situation, hvor pladsforholdene ikke gør det muligt for nye operatører at komme til, indeholde alternativer om at, enten skal infrastrukturen udvides, eller også skal eksisterende operatører afgive plads.

Bestemmelsen i stk. 2 angiver, at påbud efter stk. 1, nr. 2, kan fastsættes for op til 1 år ad gangen.

Til § 17

I medfør af § 17 kan Konkurrencerådet indhente oplysninger fra virksomheder og sammenslutninger af virksomheder med henblik på udførelsen af de opgaver, rådet er tillagt efter denne lov, jf. § 14. Det er rådet selv, der skønner, hvilke oplysninger, der er nødvendige for dets arbejde. Hvis der er tale om et strafbart forhold, skal rådet dog anmelde dette til politiet, der varetager den videre efterforskning efter retsplejelovens regler. Spørgsmålet om, hvorvidt rådets krav om oplysninger er berettiget, kan ikke indbringes for Konkurrenceankenævnet, jf. lovforslagets § 19, men må i givet fald indbringes for domstolene.

Konkurrencerådet kan efter bestemmelsen indhente oplysninger fra offentlige og private virksomheder, sammenslutninger og offentlige myndigheder med henblik på at vurdere, om der foreligger forhold, som er omfattet af lovens bestemmelser. Til vurdering heraf kan Konkurrencerådet også iværksætte bredere undersøgelser af konkurrenceforholdene på et marked.

Til § 18

Lovforslagets § 18, stk. 1 og 2, har næsten samme ordlyd som den gældende konkurrence Lovs § 21, stk. 1 og 2, idet kompetencen til at foretage kontrolundersøgelser dog er tillagt Konkurrencestyrelsen og ikke som efter den gældende lov repræsentanter for Konkurrencerådet.

Efter den gældende konkurrencelovs § 21 forudsættes det, at Konkurrencestyrelsen alene benytter adgangen til at foretage kontrolundersøgelser i de tilfælde, hvor pålæg af tvangsbøder ikke skønnes at være et tilstrækkeligt eller hensigtsmæssigt middel til at fremskaffe de ønskede oplysninger.

Konkurrencestyrelsens adgang til at foretage kontrolundersøgelser skal efter lovforslaget ikke være subsidiær i forhold til tvangsbødeinstituttet. Konkurrencestyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser, efter at have indhentet retskendelse, i de tilfælde, hvor styrelsen skønner, at sagens karakter gør det påkrævet at indhente de fornødne oplysninger på denne måde.

Konkurrencestyrelsen kan endvidere foretage kontrolundersøgelser til opfyldelse af forpligtelserne efter EU-konkurrencereglerne til at yde Kommissionen bistand. Der henvises til bestemmelserne i kapitel 9 og de tilhørende bemærkninger.

Til kapitel 7

Anke

Konkurrenceankenævnet foreslås bevaret og vil efter den foreslåede formulering af § 14, hvor Konkurrencerådet påser overholdelsen af loven, være ankeinstans for afgørelser truffet af Konkurrencerådet. Ankenævnet vil dermed fortsat kunne virke besparende for det almindelige domstolssystem samtidig med, at afgørelserne vil blive truffet af en instans med særlig indsigt i konkurrencespørgsmål og en domstolsslignende sagsbehandling. I de tilfælde, hvor Konkurrencerådet anmoder om taltalerejsning for overtrædelser, der bør strafpålægges, indgives der dog politianmeldelse med henblik på, at anklagemyndigheden kan rejse tiltale. Sådanne anmodninger kan ikke ankes til Konkurrenceankenævnet, jf. § 20.

Til § 19

Der tilsigtes med lovforslagets § 19 ingen ændringer i forhold til den gældende konkurrencelovs § 18.

Udgangspunktet vil som hidtil være, at stort set alle Konkurrencerådets afgørelser kan ankes.

Afgørelser om, hvorvidt der er tale om erhvervsvirksomhed, jf. § 2, stk. 1, om der er anmeldelsespligt for offentlig regulering, jf. § 2, stk. 3, 1. pkt., samt om, hvorvidt der er tale om løn- og arbejdsforhold, jf. § 3, 1. pkt., kan indbringes for ankenævnet.

Afgørelser efter § 6, stk. 4, om påbud om at bringe overtrædelser af forbudet i § 6, stk. 1, til ophør samt afgørelser efter § 8, stk. 1, om afslag på ansøgning om individuel fritagelse fra forbudet i § 6 samt ind-

holdet, varigheden, forlængelsen eller tilbagekaldelsen af fritagelsen kan ligeledes indbringes for ankenævnet.

Erklæringer efter § 9, hvor Konkurrencerådet afgiver erklæring om, at anmeldte forhold falder uden for forbudet i § 6, stk. 1, og at der ikke vil blive grebet ind i medfør af § 6, stk. 4, kan indbringes for ankenævnet. Ligeledes kan erklæringer efter § 11, stk. 4, om, hvorvidt anmeldte forhold falder uden for forbudet i § 11, stk. 1, og at der ikke vil blive grebet ind i medfør af § 11, stk. 3, indbringes for ankenævnet.

Afgørelser efter § 11, stk. 3, vedrørende påbud om at bringe misbrug af dominerende stilling til ophør, kan indbringes for ankenævnet.

Endvidere kan Konkurrencerådets afgørelse efter § 6, stk. 5, af, om en aftale m.v. falder ind under en gruppefritagelse udstedt i medfør af § 10, indbringes for ankenævnet.

Konkurrencerådets afgørelse om meddelelsespligt for fusioner m.v., jf. § 12, stk. 1, kan indbringes for ankenævnet.

Endelig er det muligt at anke afgørelser om, hvilke oplysninger der skal undtages fra offentliggørelse, jf. § 13, stk. 4.

Ifølge stk. 2 vil tredjemand, der har en individuel, væsentlig interesse i en sag, kunne indbringe Konkurrencerådets afgørelse for Konkurrenceankenævnet. Endvidere vil tredjemand, der efter retsplejeloven har den fornødne retlige interesse i en sag, tillige kunne indbringe Konkurrenceankenævnets afgørelse for Landsretten.

I forslagens stk. 3 er det præciseret, at Konkurrencerådets beslutning efter § 14, stk. 1, om afvisning af en klage fra videre behandling ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Afvisning vil i stedet kunne indbringes for domstolene og Folketingets Ombudsmand.

Anke af afgørelser om undtagelse fra offentliggørelse vil automatisk have opsættende virkning, jf. stk. 4.

Anke af andre afgørelser kan tillægges opsættende virkning af såvel Konkurrencerådet som Konkurrenceankenævnet. Hvis anmodning om opsættende virkning indgives til Konkurrenceankenævnet, vil Konkurrencerådet afvente ankenævnets afgørelse af anmodningen.

Til § 20

Ligesom efter den gældende konkurrencelov kan afgørelser ikke indbringes for domstolene, før der foreligger afgørelse fra ankenævnet.

Konkurrencerådets anmodning om taltalerejsning

for overtrædelse af loven er ikke en afgørelse og kan derfor ikke indbringes for Konkurrenceankenævnet.

Ved indbringelse af Konkurrenceankenævnets afgørelser for domstolene, er det efter hidtidig praksis Konkurrencerådet, der indstævnes, mens retssagens genstand er Konkurrenceankenævnets kendelse. Dette udelukker dog ikke, at Konkurrenceankenævnet i givet fald kan indstævnes.

Til § 21

Ifølge stk. 1 skal Konkurrenceankenævnet bestå af en formand, der skal opfylde betingelserne for at være højesteretsdommer, samt to andre medlemmer, som skal have henholdsvis økonomisk og juridisk sagkundskab.

Efter stk. 2 udpeges formanden og de to uafhængige medlemmer af erhvervsministeren. Der forudsættes endvidere som efter gældende ret udnævnt suppleanter for de pågældende.

I lighed med § 16, stk. 3, i den gældende konkurrencelov, foreslås det i stk. 3, at erhvervsministeren fastsætter nærmere regler for ankenævnets virksomhed. I disse regler forudsættes de nugældende regler om adgangen til at begære mundtlig procedure samt ankenævnets mulighed for at indhente yderligere oplysninger opretholdt. Hjemlen angår således den praktiske tilrettelæggelse af ankenævnets arbejde og indeholder ingen adgang til at regulere hvilke spørgsmål, der kan indbringes for ankenævnet.

Til kapitel 8

Bestemmelser om straf

Den gældende konkurrencelobs bestemmelse om tvangsbøder som tvangsmiddel, når nogen undlader at give oplysninger til Konkurrencerådet, foreslås videreført.

Overtrædelse af forbudet i § 6, stk. 1, straffes med bøde, ligesom undladelse af meddelelse af fusioner foreslås bødesanktioneret. Overtrædelse af forbudet i § 11 straffes med bøde, hvis virksomheden inden for de seneste 5 år efter § 11, stk. 3, har fået påbud om et tilsvarende misbrug af dominerende stilling. Fristen på 5 år følger af forældelsesfristen for strafansvar i § 23, stk. 4.

Det er hensigten, at indførelsen af et forbudsprincip i konkurrencelovgivningen medfører en væsentlig skærpelse af sanktionsniveauet i forhold til den gældende konkurrencelov.

Endvidere foreslås muligheden for at pålægge juridiske personer strafansvar bevaret, ligesom den nugældende forældelsesfrist foreslås bevaret.

I det omfang konkurrencebegrænsninger i strid med loven påfører en fysisk eller juridisk person et tab, vil der typisk være tale om en retsstridig handling, som kan gøre det muligt for den skadelidte at søge erstatning gennem et civilt søgsmål. Da dette imidlertid følger af dansk rets almindelige regler, er det ikke fundet nødvendigt at indsætte en udtrykkelig bestemmelse herom.

Til § 22

Den gældende konkurrencelobs § 19, hvorefter der kan pålægges den, der undlader at afgive oplysninger til Konkurrencerådet, tvangsbøder, videreføres. Kompetencen til at pålægge tvangsbøder tilkommer Konkurrencerådet.

Som noget nyt indebærer § 22, at undladelse af at efterkomme et meddelt påbud kan sanktioneres med tvangsbøder. Formålet er at indføre en sanktion, som i højere grad end truslen om at rejse straffesag med henblik på pålæggelse af bødestraf kan formå virksomhederne til at efterkomme et påbud.

I modsætning til praksis efter den gældende konkurrencelov bør Konkurrencerådet have mulighed for at inddrive tvangsbøder, også efter at det forhold, som tvangsbøden udspringer af, er bragt til ophør.

Til § 23

Ifølge stk. 1 straffes forsætlige og groft uagtsomme overtrædelser af de i nr. 1-6 opregnede forhold.

Det følger af strafbetingelsen i stk. 1, at virksomheder, der har modtaget erklæring fra Konkurrencerådet efter § 9 eller § 11, stk. 4 (ikke-indgrebserklæring), ikke vil kunne pålægges straf. En ikke-indgrebserklæring bevirker, at kravet om forsættelig eller groft uagtsom overtrædelse ikke kan anses for opfyldt.

Med formuleringen »et tilsvarende misbrug« i stk. 1, nr. 2, er det tilsigtet, at strafpålæggelse for overtrædelse af forbudet mod misbrug af en dominerende stilling i § 11, stk. 1, kun kan komme på tale, såfremt Konkurrencerådet påviser, at et misbrug af en tilsvarende karakter inden for de seneste 5 år har givet anledning til udstedelse af et påbud efter § 11, stk. 3. Ved vurderingen af, om der tidligere har været tale om misbrug af tilsvarende karakter, lægges de eksempler på misbrugsformer, der findes i § 11, stk. 2, til grund. Således vil f.eks. leveringsnægtelse kunne henføres til § 11, stk. 2, nr. 2, mens urimeligt høje priser vil kunne henføres til § 11, stk. 2, nr. 1.

Kategorierne af misbrugsformer anses for at dække stort set alle typer af misbrug af dominerende stilling.

Såfremt en virksomheds misbrug f.eks. henføres til § 11, stk. 2, nr. 1, vil virksomhederne normalt ikke kunne pålægges bødestraf, selvom virksomheden inden for de seneste 5 år har foretaget et misbrug, der kan henføres til en anden kategori, f.eks. § 11, stk. 2, nr. 4. Således vil adfærd, der kan henføres til forskellige kategorier af eksempler, normalt ikke kunne udgøre et »tilsvarende« misbrug.

Hvis der er tale om adfærd, der må henregnes til samme kategori af eksempler, f.eks. leveringsnægtelse, er udgangspunktet, at der er tale om et tilsvarende misbrug; men det vil altid bero på en konkret vurdering.

Lovforslagets stk. 2 indebærer, at der ikke kan pålægges bøder for handlinger, som foretages efter, at anmeldelse til Konkurrencerådet er sket, og inden rådet træffer afgørelse efter § 8, stk. 1, for så vidt handlingerne ligger inden for det, som er beskrevet i anmeldelsen.

Ved udmåling af bødestørrelsen i forbindelse med overtrædelser af forbudet i § 6, stk. 1, eller forbudet i § 11, stk. 1, skal der tages hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel i det omfang, denne fordel ikke er blevet konfiskeret. Konfiskation kan ske efter reglerne i straffeloven, når der foreligger et strafbart forhold.

Det er ikke fundet i overensstemmelse med dansk strafferetlig tradition at foreslå sanktioner på et niveau, der svarer til niveauet for bøderne for overtrædelse af EU-konkurrencereglerne, som bl.a. kan bestå i en vis procentdel af omsætningen. Det foreslås i stedet at give mulighed for at graduere bødens størrelse i forhold til den økonomiske fordel, som er opnået eller tilsigtet ved overtrædelsen af forbudet i § 6, stk. 1, eller ved en overtrædelse af forbudet i § 11, stk. 1.

Det kan være vanskeligt at fastsætte den indvundne eller tilsigtede fortjeneste i forbindelse med en overtrædelse af forbudet mod visse konkurrencebegrænsende aftaler m.v. eller forbudet mod misbrug af dominerende stilling. Kommissionens praksis vedrørende beregning af gevinst vil være vejledende.

Ved bedømmelsen af en overtrædelses grovhed skal der tages hensyn til antallet og værdien af de varer eller tjenesteydelser, som overtrædelsen omfatter, samt antallet og størrelsen af de involverede virksomheder og som følge heraf den økonomiske virkning, som en konkurrencebegrænsende aftale m.v. eller misbruget af en dominerende stilling har haft på markedet.

Herudover skal der tages hensyn til overtrædelsens varighed, ligesom forsøg på at hemmeligholde en konkurrencebegrænsende aftale for Konkurrencerådet kan anses for en skærpende omstændighed.

For så vidt angår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler m.v., skal hver enkelt af de deltagende virksomheder vurderes for sig, således at der ved udmålingen af bøden tages hensyn til graden af deltagelse i aftalen og virksomhedens størrelse (omsætning).

Det foreslås i stk. 3 at bevare den hidtidige mulighed for at straffe juridiske personer, ligesom staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab kan pålægges bødeansvar.

Det foreslås i stk. 4 at bevare den nugældende forældelsesfrist på 5 år uændret. Forældelsesfristen vil alene gælde for konkurrencebegrænsende handlinger, f.eks. misbrug af dominerende stilling i strid med et påbud, hvorimod f.eks. opretholdelse af en konkurrencebegrænsende aftale er et tilstandsdelikt, som ikke forældes.

Til kapitel 9

Kontrolundersøgelser efter EU-reglerne

I forbindelse med regeringens målsætning om at forenkle lovgivningen foreslås det i loven at indarbejde den hidtil gældende særlige lov om Konkurrencerådets sekretariats rolle ved udførelse af kontrolundersøgelser for Kommissionen eller ved bistand til Kommissionen ved sådanne undersøgelser.

Til § 24, 25 og 26

For så vidt angår bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, henvises der til bemærkningerne til forslaget til den hidtil gældende kontrollov, Folketingstidende 1971-72, tillæg A, spalte 1523-28. Der henvises endvidere til bemærkningerne til de senere ændringer af loven, Folketingstidende 1988-89, tillæg A, sp. 3291, Folketingstidende 1989-90, tillæg A, sp. 1501, og Folketingstidende 1990-91, tillæg A, sp. 1011. Af tekniske grunde er der i lovforslaget indsat et udtrykkeligt krav om, at en kontrolundersøgelse kun kan finde sted efter indhentet retskendelse.

Til kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Det forudsættes, at der vil være et vist tidsrum fra lovens vedtagelse og til dens ikrafttrædelse. I denne mellemliggende periode vil det være muligt for Konkurrencestyrelsen at foretage den nødvendige oplysningsvirksomhed om loven. I perioden vil Konkurrencerådet endvidere kunne forberede de nærmere regler om anmeldelse i henhold til § 8, stk. 2, § 9, 2. pkt., og 11, stk. 4, 2. pkt., ligesom der vil kunne udarbejdes de nødvendige forslag til bekendtgørelser,

som erhvervsministeren efter at have indhentet udtalelse fra Konkurrencerådet forudsættes at udstede i henhold til § 2, stk. 3, 2. pkt., § 5, stk. 2, § 7, stk. 3, og 4, 2. pkt., § 10, § 12, stk. 2, § 14, stk. 3, og § 21, stk. 3.

Yderligere kan der fastsættes nærmere regler i henhold til § 18, stk. 2.

Visse overgangsregler for bestående konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis er påkrævet.

Til § 27

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. januar 1998. Dog foreslås det, at bestemmelsen i § 15 om Konkurrencerådet træder i kraft den 1. juli 1997. Dermed sikres, at der oprettes et nyt Konkurrenceråd, der kan deltage i udstedelse af de supplerende administrative forskrifter inden lovens ikrafttrædelse. I perioden fra 1. juli 1997 til 1. januar 1998 vil det nuværende og det nye Konkurrenceråd således fungere samtidigt.

Samtidig med ophævelsen af konkurrencebogen ophæves dermed også de bestemmelser, som er udstedt med hjemmel i denne lov, jf. dog stk. 6.

Såfremt der ved lovens ikrafttrædelse er sager efter lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993, som ændret ved lov nr. 357 af 9. juni 1995, der ikke er færdigbehandlede, bortfalder disse. Dette gælder dog ikke for sager, der behandles på grundlag af en klage, idet disse sager overføres til det nye Konkurrenceråd og færdigbehandles efter denne lovs bestemmelser. Endvidere vil sager, der ved lovens ikrafttrædelse verserer ved Konkurrenceankenævnet, skulle færdigbehandles efter lovbekendtgørelse nr. 114 af 10. marts 1993. Konkurrenceankenævnet kan dog efter en konkret vurdering beslutte ikke at færdigbehandle en ankesag i de tilfælde, hvor Konkurrenceankenævnet finder, at en afgørelse vil være uden retlig interesse.

Af stk. 4 fremgår, at de konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, der består på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse, og som falder ind under forbudsbestemmelsen i § 6, kan anmeldes inden 6 måneder fra lovens ikrafttrædelse med henblik på en fritagelse efter § 8.

Virkingen af, at bestående konkurrencebegrænsende aftaler m.v., som er omfattet af forbudet i § 6, er blevet anmeldt inden 6 måneder fra lovens ikrafttrædelse, er, at de er gyldige og ikke indebærer en strafbar overtrædelse efter § 23, stk. 1, nr. 1, indtil 3 måneder efter, at det nye Konkurrenceråd har truffet en afgørelse i henhold til § 6 eller § 8.

Går Konkurrencerådets afgørelse ud på, at aftalen

kan fritages efter § 8, vil fritagelsen have virkning fra afgørelsestidspunktet.

Finder Konkurrencerådet omvendt, at der ikke kan udstedes en fritagelse efter § 8, stk. 1, det vil sige, at aftalen m.v. er forbudt, indtræder den ugyldighed, som er omhandlet i § 6, stk. 5, 3 måneder efter afgørelsestidspunktet.

Anmeldes en bestående konkurrencebegrænsende aftale eller vedtagelse ikke inden fristen på 6 måneder, bliver aftalen eller vedtagelsen herefter ugyldig. Endvidere kan der pålægges bøder for overtrædelse af forbudet tilbage til lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Efter stk. 6 forbliver faktureringsregler udstedt efter konkurrenceovens § 7, nr. 2, i kraft, indtil nye regler eventuelt fastsættes efter bestemmelsen i prismærkningsloven. Det følger af bemærkningerne til § 28, at Forbrugerstyrelsen i samarbejde med de relevante parter kan vurdere faktureringsreglerne med henblik på en bedømmelse af, om der skal ske en ændring af reglerne. Administrationen af faktureringsreglerne overføres med ophævelsen af den gældende konkurrence Lov til Forbrugerstyrelsen. Det fremgår endvidere af stk. 6, at forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af faktureringsreglerne kan straffes med bøde. Dette svarer til strafbestemmelsen i den gældende konkurrence Lovs § 20, stk. 2. Endvidere er det bestemt, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 28

I forbindelse med, at bestemmelserne om gennemsigtighed ikke videreføres, foreslås i § 28 ændringer i prismærkningsloven med henblik på at give Forbrugerstyrelsen hjemmel til at fastsætte faktureringsregler samt at offentliggøre prisundersøgelser til gavn for forbrugerne. Udover de ændringer, der følger af nr. 1 og 2, forudsættes konkurrence Lovs § 7, nr. 3, videreført ved prismærkningslovens §§ 1 og 4.

Til nr. 1

Efter prismærkningslovens § 7, stk. 2, kan Forbrugerstyrelsen . . . » inden for vareområder, der har betydning i det daglige forbrug, og hvor det må antages at være af særlig betydning som prisvejledning for forbrugerne . . . « fastsætte regler. Det foreslås, at et lignende kriterium lægges til grund for videreførelsen af konkurrence Lovs § 7, nr. 2, således at der i prismærkningsloven indsættes en bestemmelse med det foreslåede indhold. Konkurrence Lovs § 7, nr. 2, foreslås overført med den ændring, at kriteriet for regeludstedelse ikke længere er konkurrencemæssig

gennemsigtighed, men forbrugeroplysende gennemsigtighed.

Det følger af prismærkningslovens § 9, at forinden der udfærdiges regler efter prismærkningsloven, skal Forbrugerstyrelsen forhandle med repræsentanter for forbrugerne og vedkommende erhvervsorganisationer. Dette vil også være gældende for det foreslåede nr. 1.

I henhold til § 27, stk. 6, forbliver faktureringsregler udstedt efter konkurrencelovens § 7, nr. 2, i kraft, indtil nye regler fastsættes efter bestemmelsen i prismærkningsloven. Administrationen af faktureringsreglerne overføres dog med ophævelsen af den gældende konkurrencelov til Forbrugerstyrelsen. Det fremgår endvidere af stk. 6, at forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af faktureringsreglerne kan straffes med bøde. Dette svarer til strafbestemmelsen i den gældende konkurrencelovs § 20, stk. 2.

Til nr. 2

Bestemmelserne i konkurrencelovens §§ 8 og 9, om undersøgelser og offentliggørelse af oplysninger, foreslås videreført inden for rammerne af prismærkningsloven.

Forbrugerstyrelsen gennemfører og offentliggør allerede i medfør af loven om Statens Husholdningsråd sammenlignende undersøgelser af fortrinsvis varegrupper af stor betydning for husholdningerne. Hovedvægten i denne virksomhed ligger imidlertid på bedømmelse af »kvalitetsparametre«, mens egentlige sammenlignende prisundersøgelser hidtil

ikke er blevet gennemført, primært af omkostningsgrunde.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at øge forbrugernes mulighed for at overskue de muligheder, som markedet byder. Det kan derfor være relevant også at medtage oplysninger om priser og om rabat- og bonusordninger, som en del af undersøgelserne, hvor det skønnes af særlig betydning for forbrugerne. Undersøgelserne må være så konkrete, at forbrugerne får reelle handlemuligheder, det vil sige, at de omfattede erhvervsdrivendes navne må offentliggøres, hvor det er relevant.

De oplysninger, der indgår i en undersøgelse efter nr. 2, er offentligt tilgængelige i medfør af prismærkningsloven i øvrigt. Der er derfor ikke behov for en særlig hjemmel til indkrævning af oplysninger, ankebestemmelser og straffebestemmelser. Det samme gælder for de undersøgelser, som Forbrugerstyrelsen gennemfører for Statens Husholdningsråd. Sidstnævnte undersøgelser udføres på grundlag af de almindelige forvaltningsretlige, strafferetlige, presseetiske og erstatningsretlige regler.

Forinden Forbrugerstyrelsens offentliggørelse af undersøgelser efter nr. 2 skal de involverede virksomheder gives adgang til at korrigere fejl og misforståelser i de indsamlede data.

Til § 29

Konkurrenceloven har ikke været gældende for Færøerne og Grønland. Det foreslås derfor, at heller ikke denne lov skal gælde for Færøerne og Grønland.

Skriftlig fremsættelse (20. februar 1997)

Erhvervsministeren (Jan Trøjborg):

Hermed har jeg den ære for det Høje Ting at fremsætte:

Forslag til konkurrencelov.
(Lovforslag nr. L 172).

Forslaget til ny konkurrencelov er ensbetydende med en grundlæggende ændring af den konkurrenceretlige regulering i Danmark. Forslaget har til hensigt at tilpasse den danske konkurrencelov til EUs konkurrenceregler og samtidig sikre hensynet til den danske erhvervsstruktur. Derved sikres de bedste muligheder for, at der er et godt samspil mellem EUs konkurrenceregler og de danske konkurrenceregler. Det sikres ligeledes, at de konkurrenceretlige vilkår her i landet ikke adskiller sig væsentligt fra det, der gælder efter EU-reglerne. Virksomhedernes handlemåde på markedet skal således kun tilpasses ét regelsæt.

Det overordnede konkurrenceretlige princip i lovforslaget er forbudsprincippet. Samtidig indebærer lovforslaget, at gennemsigthedsprincippet, som det kendes i den gældende konkurrencelov, afskaffes.

Forslaget indeholder fire hovedelementer. Der indføres for det første et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler og for det andet et forbud mod misbrug af dominerende markedsstilling. For at sikre, at de administrative byrder, som er forbundet med indførelse af en forbudsbaseret konkurrencelov, er mindst mulige for både virksomhederne og konkurrencemyndigheden, indeholder lovforslaget en bagatelgrænse for, hvornår forbudet mod konkurrencebegrænsende aftaler finder anvendelse.

Som det tredje hovedelement indføres en pligt for virksomhederne til at meddele konkurrencemyndigheden, når de har foretaget en fusion, en virksomhedsovertagelse eller en virksomhedssammenlægning. Meddelelsen skal først ske, når fusionen m.v. har fundet

sted. På denne måde får konkurrencemyndigheden mulighed for at være orienteret om større koncentrationer i Danmark med henblik på vurdering af behovet for at følge disse virksomheders fremtidige markedsadfærd.

Som det sidste hovedelement indeholder lovforslaget en ligestilling af privat og offentlig erhvervsvirksomhed. Kun i de tilfælde, hvor en privat eller offentlig erhvervsvirksomheds konkurrencebegrænsende adfærd er en direkte eller nødvendig følge af anden offentlig regulering, viger konkurrencelovens bestemmelser. Over for offentligt reguleret erhvervsvirksomhed vil konkurrencemyndigheden, ligesom det kendes fra den gældende konkurrencelov, kunne rette en offentliggjort henvendelse til den regulerende myndighed og heri påpege mulige konkurrenceskadelige virkninger af reguleringen.

Efter lovforslaget vil administrationen af konkurrenceloven, som i dag, blive varetaget af et uafhængigt kollegialt råd, Konkurrencerådet. Konkurrencerådet vil blive sammensat af medlemmer udpeget efter indstilling fra erhvervs- og forbrugerorganisationer fra kommunale organisationer samt fra medlemmer, der er uafhængige af erhvervsinteresser. Rådets sekretariatsforretninger varetages af en styrelse under Erhvervsministeriet, Konkurrencestyrelsen.

Ligeledes indebærer lovforslaget en bevarelse af Konkurrenceankenævnet som ankeinstans for afgørelser truffet af Konkurrencerådet.

Overtrædelse af en række af bestemmelsernes lovforslag kan straffes med bøde. Det er hensigten, at indførelsen af et forbudsprincip i konkurrenceloven medfører en væsentlig skærpelse af sanktionsniveauet i forhold til den gældende konkurrencelov.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det Høje Tings velvillige behandling.